

ZVEZA MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

**20 LET USPEŠNEGA DELOVANJA
ZVEZE MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE**

Ljubljana, 2014

Založnik:

ZVEZA MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Uredniki:

Dr. Ilija Dimitrievski	Igor Bizimoski
Blagoja Nasteski	Marko Matovski
Dr. Krste Dimitrovski	Borčo Lazov
Mag. Trajče Andonov	Boban Pijanmanov
Prof. dr. Dragi Stefanija	Mag. Georgi Zlatarev
Mirče Ivanovski	Zekirija Šainoski
Vlado Gavriloski	Vesna Petrova Ristova
Violeta Matijević	Igor Zahariev

Fotografija:

Arhiv ZVEZE MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Osebni arhivi članov članic ZVEZE MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Lektoriranje:

Natalija Orlić s.p.

Oblikovanje in tehnična obdelava:

Igor Zahariev

Tisk: Tiskarna Vesel

Naklada: 600 izvodov

E-publikacija je dostopna na: <http://www.mkd-kim.si/monografija/zveza>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.2:379.82(497.4=163.3)"1994/2014"(0.034.2)

008(497.4=163.3)"1994/2014"(0.034.2)

ZVEZA makedonskih kulturnih društev Slovenije

[Dvajset]

20 let uspešnega delovanja Zveze makedonskih kulturnih društev Slovenije [Elektronski vir] : 1994-2014 : monografija / uredniki Ilija Dimitrievski ... [et al.] ; fotografija arhiv Zveze makedonskih kulturnih društev Slovenije, osebni arhivi članov, članic Zveze makedonskih kulturnih društev Slovenije. - El. knjiga. - Ljubljana : Zveza makedonskih kulturnih društev Slovenije, 2014

Način dostopa (URL): <http://www.mkd-kim.si/monografija/zveza/slo.pdf>

ISBN 978-961-281-537-0 (pdf)

1. Dimitrievski, Ilija

275362560

MONOGRAFIJA

20 LET USPEŠNEGA DELOVANJA

ZVEZE MAKEDONSKIH KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

1994 – 2014

Vsebina

Uvod

1. Od ustanovne skupščine Zveze MKD v Republiki Sloveniji do danes
2. Povezovanje in sodelovanje z makedonskimi in drugimi kulturnimi društvi
3. Sodelovanje med državama, Ambasado Republike Makedonije v Republiki Sloveniji in Zvezo MKD v Republiki Sloveniji
4. Bilateralna pogodba med Republiko Makedonijo in Republiko Slovenijo ter pričetek dopolnilnega pouka v makedonskem jeziku z zgodovino, geografijo in književnostjo
5. Sodelovanje z Makedonsko pravoslavno cerkveno skupnostjo v Republiki Sloveniji
6. Organizacija in koordinacija kulturnih projektov ter sodelovanje z MK Republike Slovenije
7. Predstavitev dosežkov članic Zveze MKD v Republiki Sloveniji
 - MKD Makedonija, Ljubljana
 - MKD sv. Ciril in Metod, Kranj
 - MKD Biljana, Maribor
 - MKD Ilinden, Jesenice
 - MKD Vatroslav Oblak, Celje
 - MKD Ohridski biseri, Nova Gorica
 - MKD Kočo Racin - Obala, Koper
8. Informacijska mreža članic Zveze MKD v Republiki Sloveniji
9. Pomembni dosežki in prejemniki priznanj ob 20. obletnici obstoja Zveze makedonskih kulturnih društev

Uvod

Makedonska skupnost v Sloveniji ima dolgo zgodovino. Zapisi o davnih povezavah med Slovenci in Makedonci obstajajo še iz časov sv. Cirila in Metoda in pozneje, ko sta sv. Kliment in sv. Naum Ohridski na poti v Rim pol leta prebivala med Slovenci v Panoniji in Karantaniji. Janez V. Valvasor v 17. stoletju omenja Makedonce in Makedonijo, in sicer v povezavi z antičnimi Makedonci. Vatroslav Oblak iz Celja je pomembno prispeval pri opredelitvi makedonskega jezika. Marko Pohlin v »Kranjski slovnici« piše, da sta jezika na Kranjskem in v Makedoniji enaka. Miroslav Humbaer je v času Razlovske vstaje (1877/78) postal načelnik glavnega štaba pri Nikoli Berovskemu. V Ljubljani so pred Ilin-densko vstajo ustanovili »Makedonski komite« za pomoč Makedoncem. V prvi polovici 20. stoletja so Makedonci živeli v Sloveniji, prav tako tudi Slovenci v Makedoniji. V letu 1939 se je v Makedonijo preselilo okrog 45000 Slovencev. V NOB-u so v sklopu makedonskih partizanskih enot ustanovili tudi slovensko četo. V letu 1945 sta se dve makedonski diviziji udeležili bojev v Sloveniji.

Po koncu vojne prihajajo Makedonci v Slovenijo študirat, se učiti obrti ipd. Prav tako Slovenci odhajajo v Makedonijo. Z zanesljivostjo lahko rečemo, da je bilo v Sloveniji v drugi polovici prejšnjega stoletja (popis 1992 in tudi 2002) okrog 4500 oseb, ki so se izrekli za Makedonce ali Makedonke.

Prve organizirane skupnosti Makedoncev so bila Društva študentov iz Makedonije in kasneje tudi imigrantov, ki so se naselili v Sloveniji. Pogosto so diplomanti univerz ostajali v Sloveniji, saj so se poročili in ustanovili lastno družino.

Osamosvojitve Slovenije in razpad skupne države je pripeljal Makedonce in pripadnike drugih narodov, ki so se večinsko opredelili za novo državo, v stanje kulturne osame. Fizično so tudi pretrgali vezi tako z inštitucijami kot tudi s posamezniki iz nekdanjih republik.

V letih po razglasitvi samostojne Slovenije so skladno z Zakonom o društvih nastala številna društva na podlagi narodnostnih oz. kulturnih dediščin.

mag. Trajče Andonov

Naum Taštanovski

dr. Krste Dimitrovski

Samoorganizacija makedonske skupnosti po osamosvojitvi Slovenije se je začela v letu 1991. Makedonsko kulturno društvo Makedonija so ustanovili v začetku leta 1992. To je bilo prvo kulturno društvo, ki so ga ustanovili pripadniki narodov iz nekdanje Jugoslavije v samostojni Republiki Sloveniji. Kmalu so zato sledile ustanovne skupščine MKD sv. Cirila in Metoda v Kranju, MKD Biljane v Mariboru, MKD Vatroslava Oblaka v Celju, MKD Ilinden na Jesenicah, pozneje v Izoli in Kopru, Novi Gorici in drugih mestih.

Cilj pričujoče MONOGRAFIJE, posvečene Zvezi makedonskih kulturnih društev v Republiki Sloveniji, je zbrati in predstaviti na enem mestu večino dokumentov, dosežkov in delovanje Zveze in njenih članic v preteklih dvajsetih letih.

Na straneh te MONOGRAFIJE poskušamo predstaviti začetek in rast Zveze makedonskih kulturnih društev v Republiki Sloveniji in njenih članic, njihovo medsebojno sodelovanje, stike s sorodnimi društvi v matični domovini in širše v Evropi, vključevanje v družbeno in duhovno življenje Slovenije, odnose neposredno z matično domovino in Ambasado Republike Makedonije v Republiki Sloveniji ter Makedonsko cerkveno skupnostjo v Republiki Sloveniji.

Upamo, da bo ta MONOGRAFIJA prispevala k boljši prepoznavnosti Makedoncev in njihovih simpatizerjev, ki živijo in delajo v Sloveniji, ter s svojim delovanjem utrjevala lastno podobo in prenašala kulturno tradicijo na prihajajoče rodove.

Dosedanji predsedniki Zveze makedonskih kulturnih društev v Republiki Sloveniji

Mag. Trajče Andovov (1994–1997; 2003–2005),

Naum Taštanovski (1997–1999),

Dr. Krste Dimitrovski (1999–2001),

Dr. Ilija Dimitrievski (2001–2003),

Marko Matovski (2006–2010) in

Blagoja Nasteski (2011–2014).

dr. Ilija Dimitrievski

Marko Matovski

Blagoja Nasteski

Od ustanovne skupščine Zveze MKD v Republiki Sloveniji do danes

MAKEDONCI NA OZEMLJU SLOVENIJE

Makedonska skupnost v Sloveniji ima dolgo zgodovino. Zapisi o davnih povezavah med Slovenci in Makedonci obstajajo še iz časov Cirila in Metoda. V prvi polovici 20. stoletja so Makedonci živeli v Sloveniji, prav tako tudi Slovenci v Makedoniji, vendar o njihovem številu nimamo podatkov. Z zanesljivostjo lahko rečemo, da je bilo v Sloveniji v drugi polovici prejšnjega stoletja (popis 1992 in tudi 2002) okrog 4500 oseb, ki so se izrekli za Makedonce ali Makedonke. Verjetno je številka še večja, saj se nekateri niso opredelili za Makedonce ali enostavno niso bili zajeti s popisom. V omenjeni številki so zajeti le državljani Republike Slovenije. Poleg njih v Sloveniji živi in deluje še vsaj toliko priseljencev in študentov.

Znano je, da pripadniki določenega naroda, ki živijo v tujini, čutijo potrebo po druženju s pripadniki lastnega naroda, in sicer predvsem zaradi ohranitve jezika, običajev in kulturnih navad. Makedonci niso izjema. Prve organizirane skupnosti Makedoncev so bila društva študentov iz Makedonije in kasneje tudi imigrantov, ki so se naselili v Sloveniji. Pogosto so diplomanti univerz ostajali v Sloveniji tudi, ker so se poročili in ustanovili lastno družino. Poudariti moramo, da so Makedonci, tako kot

povsod po svetu, uspešno integrirani v slovensko družbo, pogosto so celo na meji tega, da se asimilirajo. Še posebej to velja za drugo oz. tretjo generacijo. Podobno pot prehodijo generacije Makedoncev, izseljenih po celem svetu, ko iščejo svoje mesto v novih domovinah. (Beseda »domovina« je tu izpeljana iz besede »dom« in jo razlikujemo od makedonske besede »tatkovina« oz. slovenske »očetnjava«, torej matične dežele, iz katere izhaja vsaj eden od staršev.)

Obdobje do konca druge svetovne vojne

Ob ustanovitvi prvega makedonskega kulturnega društva v Republiki Sloveniji je prof. dr. Dragi Stefanija, ki je bil tudi med člani odbora za ustanovitev Makedonskega kulturnega društva Makedonija, podal tudi svojevrstno kronologijo povezav med Makedonijo in Slovenijo. V nadaljevanju navajamo del njegovega govora:

»Spoštovani prijatelji, dragi gostje, čeprav Slovenija ni makedonska sosedna, obstajajo globoke in starodavne povezave med obema narodoma. Začele so se že v časih, ko sta sv. Kliment in sv. Naum Ohridski na poti v Rim pol leta prebivala med Slovenci v Panoniji in Karantaniji. Janez V. Valvasor v 17. stoletju omenja Makedonce in Make-

donijo, in sicer v povezavi z antičnimi Makedonci. Marko Pohlin v »Kranjski slovnici« piše, da sta jezika na Kranjskem in v Makedoniji enaka. Miroslav Humbaer je v času Razlovske vstaje (1877/78) postal načelnik glavnega štaba pri Nikoli Berovskemu. Pred Ilin-densko vstajo je bil v Ljubljani ustanovljen »Makedonski komite« za pomoč Makedoncem. V letih 1902 do 1906 je pri graditvi železniške proge Beljak–Gorica sodelovalo več kot 500 makedonskih delavcev iz bitolskega, prilepskega, skopskega, lerinskega, radoviškega in drugih okrajev iz Makedonije. Ob nesrečah pri izgradnji tunelov je umrlo večje število makedonskih delavcev. O tem pričajo nagrobniki v Podbrdu in Bohinjski Bistrici. Po koncu prve svetovne vojne so se Slovenci iz okolice Trsta, Gorice in Koroške preselili v Makedonijo. Naselili so se v bližini Gradskega, in sicer v vasi Bistrenci (v slovenščini so jo poimenovali Bistrenica). V letu 1939 se je v Makedoniji preselilo okrog 45000 Slovencev. V NOB-u so v sklopu makedonskih partizanskih enot ustanovili tudi slovensko četo. V letu 1945 sta se dve makedonski diviziji udeležili bojev v Sloveniji.«

Obdobje do osamosvojitve Republike Slovenije

V nekdanji SFRJ so državne institucije programsko vodile internacionalizacijo in kulturno izmenjavo med republikami

in narodi skupne države. Številne kulturne izmenjave in srečevanja so omogočali stik z matičnimi republikami in narodi. Ustanavljanje kulturnih društev na nacionalni podlagi niso podpirali in tudi ni bilo občutiti neke pretirane potrebe po tem zaradi internacionalizma, ki ga je država tako močno poudarjala. Obstajale so bolj neformalne oblike druženja v obliki klubov.

Obdobje do osamosvojitve Republike Slovenije je podrobneje opisano v nadaljevanju prej citiranega govora prof. dr. Dragi Stefanija:

Po koncu vojne prihajajo Makedonci v Slovenijo študirat, se učiti obrti ipd. Prav tako Slovenci odhajajo v Makedonijo. K temu je treba prišteti še vojake nekdanje jugoslovanske armade. Po delnih, vendar zanesljivih podatkih danes v Sloveniji živi 4500–5000 Makedoncev s svojimi družinami. To so delavci, dijaki, študentje, gradbeni delavci, šoferji, električarji, poštarji, železničarji, inženirji, pravniki, glasbeniki, profesorji, učitelji, zdravniki, v glavnem delovni ljudje, lojalni državljani Slovenije. Veliko število vojaških oseb je z družinami živelo v Sloveniji že pred zadnjimi »nesrečnimi« dogodki in so ostali tu tudi po njih ter živijo naprej kot pošteni državljani.

Po ustanovitvi nepopolne skopske univerze se je večje število makedonskih maturantov vpisalo na slovenske fakul-

tete, in sicer na tiste, ki jih v Makedoniji ni bilo, kot so muzikologija, rudarstvo in metalurgija, tekstilna tehnologija, elektrotehnika itn. Veliko število študentov je dokončalo študij in danes delajo kot uspešni gospodarstveniki ali znanstveno pedagoški delavci. V 70-ih letih se je več desetih Makedoncev vpisalo na fakulteto za elektrotehniko in računalništvo.

Prvi val priseljevanja Makedoncev se je zgodil v šestdesetih letih, ko je makedonska ekonomska politika prisilila Makedonce, da so si poiskali delo in eksistenco v Avstraliji, Kanadi, zahodni Evropi in tudi v bolj razviti Sloveniji. Makedonci so se naseljevali v Ljubljani, Kranju, Mariboru, Kopru, Novem mestu, Postojni, Celju, Velenju, na Jesenicah in v drugih mestih. V teh mestih se je tudi začelo skupno življenje. V začetku bolj sramežljivo s proslavami po kakšnem uspešnem delovnem dnevu,

rojstnem dnevu, veliki noči, božiču in drugih praznikih. Po pričevanju g. Petra Nikolovskega (okrog leta 1954) so oblasti Makedoncem, ki so hoteli organizirati kakšno srečanje, odgovarjale, da tu ni Nemčija, temveč Jugoslavija, ter da ni potrebe za posebno makedonsko organizacijo. Pogosti so bili tudi posegi milice, ki je reagirala na vsako malo bolj svobodno in glasno makedonsko obarvano izjavo. »Zbrali smo se kot miške na plesih v študentski menzi na Miklošičevi ulici, potihoma smo včasih zapeli kakšno makedonsko pesem in potem hitro domov,« pravi Petar Nikolovski.

Nekoliko bolj organizirana srečanja so se začela leta 1961 v študentskem naselju. Organiziral jih je in vodil Simeon Gugulovski. Običajno so se končala v gostiščih »Mrak«, »Lovec« ali »Pod lipo«. Tri leta kasneje so ustanovili študentski klub »Goce Delčev« kot enega

Članska izkaznica št.1: Prvi registrirani klub študentov iz Makedonije v Sloveniji

od pokrajinskih študentskih klubov. Predsednik kluba je bil Pavle Ribarski, člani odbora pa Blagoja Krstevski in Nikola Naumoski. Leta 1967 je klub vodil Mihailo Hadži-Steriju. V letih 1968–69 Jordan Upale, 1971–72 Duško Miševski, 1973 Pavle Stojmenovski, 1974–75 Trajče Andonov, 1976–77 Mice Karev. Po letu 1977 se je število študentov iz Makedonije zmanjšalo, saj so študentski dom, ki ga je zgradila skopska železarna, prodali. Postelj za makedonske študente je bilo manj. Klub je tako prenehal delovati. Nato so se spontano začela srečanja ob prazniku 11. Oktomvri (najbolj pogosto), potem ob starem in novem letu – Vasilici. Srečanja so bila običajno pri »Lovcu«, »Žagarju«, »Mraku« ali »Slamiču«. Organizirana sta bila tudi dva velika piknika (1985 in 1986) ob Savi. V zadnjih sedmih letih so srečanja veliko bolje organizirali in množično obiskali. Udeležilo se jih je med 200 in 400 Makedoncev, in sicer ne samo iz Ljubljane, temveč tudi iz drugih krajev v Sloveniji. Na srečanja so poleg Makedoncev krščanske veroizpovedi prihajali tudi Makedonci muslimanske veroizpovedi. Vse nas družijo skupna domovina, jezik, narodna pesem, mentaliteta in skupni problemi. Leta 1985 smo se zbrali v OŠ Šentvid ob prazniku »11. Oktomvri«. Srečanje je organiziral Ljuben Dimkaroski. Zbralo se je 200 naših

Formalno druženje v procesu samoorganizacije

ljudi. Prav tako je Ljuben Dimkaroski organiziral srečanje leta 1986, in sicer v krajevni skupnosti Vižmarje-Brod. Od leta 1987 dalje so ustanovili odbor za proslave, v katerem so bili: Trajče Andonov, Ljuben Dimkaroski, Blagoja Kulevski, Dimitar Gočev in drugi. Zaradi najbolj ugodnih pogojev so bila srečanja v domu JNA v Ljubljani. Srečanja so popestrili recitatorsko-pevski nastopi in nastopi zborov, ki jih je vodil Ljuben Dimkaroski. Na naših srečanjih so nastopali najvidnejši izvajalci makedonske narodne glasbe: Kočo Petrovski, Violeta Tomovska, Janko Uzunov, Pepi Bafitrovski, Ilmijata iz Štipa, ansambel »Makedonski merak« in drugi. Organizirali smo tudi slikarsko-kiparske razstave naših umetnikov, ki živijo tukaj: Stojana Razmovskega, Save Stefanoskega in Georgija Božinova, nastop pesnika Trajana Jovanovskega – Brdarskega itn. V preteklem letu 1991 smo se

zbrali v restavraciji »Rio« v lastni organizaciji s tehnično glasbo z ustreznimi nagovori in ljudskim rajanjem, okrog 160 udeležencev je ostalo do zgodnjih jutranjih ur. To so bile prave iniciative, ki so prerasle v kulturno društvo Makedoncev.

20 let nastajanja in rast Makedonskih kulturnih društev in Zveze MKD v Republiki Sloveniji

Osamosvojitve Slovenije in razpad skupne države je pripeljal Makedonce in pripadnike drugih narodov, ki so se večinsko opredelili za novo državo, v stanje kulturne osame. Fizično so pretrgali vezi tako z inštitucijami kot tudi s posamezniki iz nekdanjih republik. Posledično je nastala potreba po samoorganizaciji za ohranitev narodnostne in kulturne identitete pripadnikov narodov nekdanje skupne države SFRJ in takrat že državljanov Slovenije. V letih po razglasitvi samostojne Slovenije so skladno z Zakonom o društvih nastala številna društva na podlagi narodnostnih ali kulturnih dediščin.

Po osamosvojitvi Slovenije v letu 1991 se je začela samoorganizacija makedonske skupnosti, najprej v ožjih krogih znancev in vidnih makedonskih predstavnikov na področju kulture, znanosti in gospodarstva. Makedonsko kulturno društvo Makedonija je bilo ustanovljeno v začetku leta 1992. Bilo je prvo kulturno društvo, ki so ga ustanovili pripadniki

narodov iz nekdanje Jugoslavije v samostojni Republiki Sloveniji. Ustanovitvena seja MKD Makedonija je bila 18. januarja 1992 v prostorih Opere v Ljubljani. V začetku je prevladal koncept, da organizirajo matično društvo s sedežem v Ljubljani in odbore po večjih mestih v Sloveniji, kjer so živeli in delovali predstavniki makedonske skupnosti. Kmalu se je pokazala potreba po organizaciji še drugih samostojnih društev po večjih mestih, ki bodo pokrivala širše regije in se povezala v Zvezo makedonskih kulturnih društev Slovenije.

Zato so kmalu sledile ustanovne skupščine MKD sv. Cirila in Metoda v Kranju, MKD Biljane v Mariboru, MKD Vatroslava Oblaka v Celju, MKD Ilinden na Jesenicah, pozneje v Izoli in Kopru, Novi Gorici in drugih mestih. V statutih teh društev so zapisane programske usmeritve, ki so se z letnimi programi vsebinsko prilagajale lokalnim potrebam in možnostim. Sodelovanje med društvi so zagotavljale aktivnosti predsedstva Zveze MKD in potrebe po izmenjavah programskih vsebin. Tako smo posamezne programske vsebine in iniciative članic sporazumno razvrstili v letne načrte skupnih prireditev. Z večanjem ekonomske samostojnosti prek sofinanciranja projektov na občinski in državni ravni, najprej na Ministrstvu za kulturo, potem prek Javnega sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, so te projekte

samostojno realizirale članice Zveze MKD. Tako je vsako društvo postopno vzpostavljalo neposredne stike s sorodnimi društvi v Sloveniji, Makedoniji in drugimi državami v Evropi in širše.

Vsa ta društva tudi danes, bodisi s svojim samostojnim delovanjem bodisi z delom v Skupnosti makedonskih kulturnih društev v Sloveniji, izvajajo številne aktivnosti, s katerimi uresničujejo plemenito misel – ohranjanje kulturne in nacionalne identitete Makedoncev v Sloveniji.

Stalne prireditve, pri katerih sodelujejo sekcije, delajo v okviru posameznih društev. Slikarske razstave, predavanja, izdajateljska dejavnost, glasbeno udejevanje itn. so samo del tega, kar se dogaja v okviru aktivnosti društev. Že na samem začetku je vsako kulturno društvo izbralo enega od pomembnih makedonskih praznikov, na katerega bo organiziralo srečanje vseh makedonskih kulturnih društev. Taka srečanja potekajo ob naslednjih praznikih:

- MKD Makedonija, Ljubljana – 11. oktober (dan vstaje)
- MKD sv. Ciril in Metod, Kranj – 24. maj (dnevi sv. Cirila in Metoda)
- MKD Kočo Racin, Koper – velika noč
- MKD Vatroslav Oblak, Celje – 6. maj Đurđovden (jurjevanje)
- MKD Ilinden, Jesenice – 2. avgust (Ilinden)

- MKD Biljana, Maribor – 8. september (dan osamosvojitve Makedonije)

Srečanja omogočajo druženje članov in njihovih prijateljev in so vir lepih doživetij udeležencev. Srečanja so priložnost za nastope folklornih in glasbenih skupin, enodnevne likovne kolonije, zborovske nastope, likovne in kiparske razstave, športna srečanja ipd. Vse to pa spremlja še tradicionalna makedonska hrana in pijača.

Poleg omenjenih družabnih srečanj so makedonska kulturna društva aktivna na številnih področjih, kot so: glasbeno-instrumentalna, zborovska dejavnost, likovno-razstavna, literarna, plesna, folklorna, športna, fotografska, galerijska, izdajateljska – interna glasila, informacijska – spletne strani društev in številne druge, ki so obsežno dokumentirane v glasilih: VESNIK – MKD Makedonija, DETELINA – MKD Ilinden, NAŠE SONCE – MKD sv. Ciril in Metod in spletnih straneh društev.

Pri realizaciji naših programov se neprestano srečujemo s pomanjkanjem finančnih sredstev. Le-ta ostajajo na isti ravni že vrsto let, čeprav število programov in njihova kakovost naraščata. Gospodarska kriza zadnjih let je izničila že tako majhno število donatorjev.

Povezovanje in sodelovanje z makedonskimi in drugimi kulturnimi društvi

10 let delovanja Koordinacije EXYUMAK in njene naslednice Zveze zvez kulturnih društev Slovenije

Občutimo odsotnost sistemske podpore pri financiranju dejavnosti kulturnih društev narodov nekdanje skupne države. To je ključni faktor za obstoj in nadaljnji razvoj dosežene kakovosti delovanja.

Danes v Sloveniji deluje prek 100 takih društev in med njimi je tudi trinajst takih, ki programsko podpirajo ohranitev makedonske kulturne dediščine v Sloveniji. O organiziranosti in delovanju teh društev so objavljali strokovne in druge poljudne publikacije. Tudi sama društva in Zveze društev izdajajo lastne revije in publikacije.

Leta 2003 so se društva prek nacionalnih Zvez kulturnih društev povezala v t. i. Koordinacijo EXYUMAK in pozneje tudi na podlagi Zakona o društvih v Zvezo zvez KD Slovenije, da bi lažje uveljavili svoje programe v razmerju do države in njenih inštitucij.

Sporazum o ustanovitvi Koordinacije 17. septembra 2003 so podpisale Zveze kulturnih društev: Albancev, Bošnjakov, Hrvatov, Makedoncev, Srbov in pozneje Črnogorcev. V 2. členu ima zapisan namen:

- utrjuje prijateljske stike med zvezami,

- s predstavniki zakonodajne in izvršne oblasti Republike Slovenije skuša na ustrezen način reševati položaj narodnih manjšin, zlasti da sproži in izpelje postopek za spremembo Ustave Republike Slovenije, tako da se Albancem, Bošnjakom, Hrvatom, Makedoncem in Srbom, državljanom Republike Slovenije, ki živijo v Republiki Sloveniji, **prizna položaj narodnih manjšin,**

- s predstavniki izvršne oblasti Republike Slovenije skuša zagotoviti ustrezne pogoje manjšinam na področju izobraževanja kulturne identitete in možnosti učenja materinega jezika v šolah,

- zastopa zveze po drugih vprašanjih, za katera bo pridobila pooblastila o zastopanju.

Priznanje statusa vsem naštetim narodnostnim skupnostim je ključnega pomena pri uresničevanju kolektivnih pravic omenjenih narodnih skupnosti na področjih ohranjanja jezika in kulturne identitete v slovenski javnosti.

Slovensko javnost smo seznanili z JAVNO POBUDO, ki smo jo predstavili na Okrogli mizi komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) pri Svetu Evrope v Unionski dvorani, 14. oktobra 2003 v Ljubljani. Mediji in javnost so našo pobudo spregledali z izjemo Mladine, ki

Predstavniki Zveze zvez kulturnih društev konstitutivnih narodov in narodnosti nekdanje SFRJ ob sprejemu Deklaracije v Državnem zboru Republike Slovenije

jo je na kratko povzela. Tudi prvi poskusi, da bi navezali stike z vidnimi predstavniki politike in državne uprave z izjemo Ministrstva za kulturo, so ostali brez odzivov.

Šele volitve v državni zbor in predsedniške volitve so dale zagon in omogočile pogovore z večjimi političnimi strankami in kandidati za predsednika Republike Slovenije. Prvi krog pogovorov ni dal otipljivih rezultatov. Zato se je predsedstvo Koordinacije EXYUMAK odločilo za ustanovitev Zveze zvez kulturnih društev Slovenije v obliki pravne osebe za lažje komuniciranje z državnimi in političnimi organi Republike Slovenije. Ustanovna skupščina Zveze zvez kulturnih društev Slovenije (v nadaljevanju Zveze zvez) je bila 13. maja 2006 v Ljubljani, odločbo o registraciji zveze pa smo prejeli 13. novembra 2006.

Leta 2007 je Slovenijo tretjič obiskala

Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) pri Svetu Evrope in v svojem poročilu zapisala, da mora Republika Slovenija ustrezno rešiti manjšinsko vprašanje v Sloveniji živečih pripadnikov narodov nekdanje skupne države.

Največ pripravljenosti za sodelovanje so pokazali na Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport, vendar za konkretno izboljšanje položaja nimajo ustreznih zakonskih podlag.

Nadaljevali smo stike s predsedniki države, z vlado RS, s predsedniki državnega zbora in s predstavniki političnih strank, ki so nas sprejeli na pogovore ter jih seznanili z našimi pričakovanji in cilji, zapisanimi v Sporazumu in Statutu o ustanovitvi Zveze zvez.

Organizirali smo in se udeleževali skoraj vseh prireditev, ki smo jih bodisi sami organizirali ali pa so jih druge organiza-

Okrogla miza "Kdo so manjšine v Republiki Sloveniji?"

cije civilne družbe. Šele leta 2010 smo naleteli na pripravljenost poslanske skupine Socialnih demokratov ter poslancev Mirana Potrča in Janje Klasinc, da bi izvedli parlamentarno pobudo v obliki Deklaracije, ki so jo sprejeli v državnem zboru Republike Slovenije 2. februarja 2011 s 63 glasovi in 3 vzdržanimi od 72

Predsednik Pahor se je sestal s predstavniki Zveze zvez EXYUMAK

prisotnih poslancev. Deklaracijo so podprli poleg vladnih strank še opozicijski Socialni demokrati Slovenije.

Rezultat pogovorov z državo in vlado Slovenije je ustanovitev Sveta pri vladi Slovenije v letu 2011. Svet pri vladi RS je imel le dve seji v vladi predsednika Boruta Pahorja. Po izvolitvi Janeza Janše za predsednika vlade RS je bil Svet ukinjen.

Cilji Zveze zvez ostajajo isti, kot so zapisani v Sporazumu o ustanovitvi Zveze zvez, to je **ustavno priznanje položaja manjšin** za vse državljane Slovenije, ki so pripadniki nekdanje skupne države. Ta cilj je pogoj za pripravo drugih zakonskih in podzakonskih aktov za uveljavljanje posebnih kolektivnih pravic pri ohranitvi: jezikov, kulture, dostopa do javnih medijev, politične participacije in dostojanstva omenjene skupine državljanov Republike Slovenije.

Predstavniki makedonske skupnosti dr. Ilija Dimitrievski je bil predsednik Koordinacije EXYUMAK in prvi ter sedanjí predsednik Zveze zvez v tekočem enoletnem mandatu.

Sodelovanje med državama, Ambasado Republike Makedonije v Republiki Sloveniji in Zvezo MKD v Republiki Sloveniji

Že ves čas od osamosvojitve Slovenije bilateralne odnose med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo zaznamuje visoka stopnja prijateljstva in partnerstva. Te so odraz medsebojnega spoštovanja in intenzivnega sodelovanja na vseh področjih družbenega življenja.

Republika Slovenija izpostavlja področje regije Zahodnega Balkana visoko na svoji zunanje politični agendi in s tem iminentno tudi Republika Makedonija zavzema pomembno mesto v diplomatskih aktivnostih Republike Slovenije.

Obe državi imata zelo sorodne in tesne stike. Obe republiki sta bile del SFRJ in pozneje razglasile svojo neodvisnost (Slovenija junija in Makedonija septembra leta 1991).

Medsebojno sta se priznali 12. februarja 1992, pri čemer sta diplomatske stike med obema državama vzpostavili 17. marca 1992.

Prvo-imenovani ambasador Republike Makedonije v Republiki Sloveniji je bil dr. Dimitar Mirčev, potem so sledili ambasadorji Ilijaz Sabriu, Samoil Filipovski, in od leta 2011 naprej še Igor Popov.

Slovenija tradicionalno podpira pričakovanja Republike Makedonije za polnopravno članstvo v Evropski uniji in NATO. Velik pomen daje ohranitvi in izboljšan-

ju sodelovanja z Republiko Makedonijo, za katero meni, da je ključen faktor pri ohranitvi miru in stabilnosti v regiji. Republika Slovenija podpira članstvo Republike Makedonije v NATO kot odločilen prispevek miru, varnosti in napredku v regiji, sam začetek pristopnih pregovorov Republike Makedonije z EU je nujen za razvoj države in njenega prebivalstva.

V odnosih med Republiko Makedonijo in Republiko Slovenijo ni odprtih vprašanj. O kakovosti odnosov in brez rezervne podpore Republike Slovenije, ki jo ima Republika Makedonija na področju evro-atlanskih integracij, pričajo številne izmenjave delovnih in uradnih obiskov na visokih in najvišjih državnih ravneh.

Duh partnerskih odnosov, ki temelji na medsebojni neprestani podpori in prepletenem sodelovanju na vseh področjih družbenega življenja, in generalne usmeritve slovenske politike glede Republike Makedonije so natančno zapisane v Deklaraciji o Zahodnem Balkanu iz leta 2010. Izpostavili bi le sledeče:

- Slovenija podpira približevanje držav regije Evropski uniji in NATO ter se zavzema za dobre sosedske odnose;
- Slovenija si prizadeva, da Makedonija začne s pogajanjem za članstvo v Evropski uniji

in bo nudila pomoč državi pri uvajanju najnujnih reform;

- Slovenija bo nadaljevala s podporo za čim hitrejšo vključitev Makedonije v članstvo NATO;
- Slovenija je pripravljena ponuditi podporo pri zapiranju dolgoletnega spora v zvezi z imenom med Makedonijo in Grčijo;
- Slovenija želi ustvariti ugodne pogoje za realizacijo slovenskih nacionalnih interesov, posebno slovenskega gospodarstva, kot tudi za prispevek k trajni stabilnosti v regiji.

Posebno pomembna je razvojna in tehnična pomoč Republike Slovenije, ki jo omogoča Republiki Makedoniji v procesu integracije v Evropsko unijo s prenosom lastnih izkušenj v pristopnem procesu z utrjevanjem kapacitet njene administracije.

25. julija 2013 sta v sklopu srečanja predsednikov držav Zahodnega Balkana na Brdu pri Kranju zunanja ministra obeh držav Poposki in Erjavec podpisala Memorandum o medsebojnem razvojnem sodelovanju za obdobje 2013–2015. Z njim se predvideva realizacija razvojnih projektov v skupnem znesku 1.426.788 €. Razvojno sodelovanje je usmerjeno v zaščito bivalnega okolja s poudarkom na zaščiti vodnih virov, upravljanje z odpadnimi vodami in energetska učinkovitost.

Republika Slovenija je ravno tako pomemben zunanje trgovinski partner

Republiki Makedoniji. Ekonomsko sodelovanje zavzema pomembno mesto v bilateralnih odnosih med državama. Interes Republike Makedonije je razvoj geotermalnega turizma in drugih vidikov izrabe geotermalnih kapacitet Republike Makedonije, kot so ogrevanje steklenjakov in plastenjakov za proizvodnjo zgodnje vrtnarskih proizvodov tekom celega leta, gretje naselbin v bližini virov tople vode in proizvodnjo električne energije. Slovensko ekspertno znanje in pomoč na tem področju imata tako visoko mesto.

V skupnem interesu je razvojno sodelovanje pobratenih občin iz Makedonije in Slovenije s podobno in kompatibilno socialno-ekonomsko strukturo. Zanimanje za realizacijo tega programa so pokazale občine Murska Sobota, Laško, Slovenske Konjice in Valandovo. Sodelovanje je usmerjeno na področjih: izrabe geotermalnih voda, razvoju vinskega, ruralnega in termalnega turizma, poljedelstvu in razvoju infrastrukture.

Republika Slovenija ima pozitiven odnos do makedonske narodnostne manjšine in se trudi zagotoviti prostorske pogoje, da bi izvedli dopolnilni pouk v makedonskem jeziku. Obstaja skupen interes med državama za podpis Pogodbe o zaščiti makedonske narodnostne manjšine v Republiki Sloveniji in slovenske narodnostne manjšine v Republiki Makedoniji.

Bilateralna pogodba med Republiko Makedonijo in Republiko Slovenijo ter pričetek dopolnilnega pouka v makedonskem jeziku z zgodovino, geografijo in književnostjo

Ena od pomembnejših dejavnosti Zveze makedonskih kulturnih društev (ZMKD) je dopolnilni pouk makedonskega jezika. Pouk makedonskega jezika, kulture in zgodovine za otroke makedonskih staršev je MKD Makedonija iz Ljubljane organiziralo takoj po ustanovitvi leta 1992. Kasneje po ustanovitvi ostalih kulturnih društev v drugih krajih Slovenije je bilo tudi formalno urejeno delovanje dopolnilnega pouka v vseh regijah Republike Slovenije.

Dopolnilni pouk maternega makedonskega jezika se je formalno začel izvajati v šolskem letu 1993/1994 s podpisom protokola med Republiko Makedonijo in Republiko Slovenijo o medsebojnem sodelovanju na področju kulture, znanosti in izobraževanja. S tem je bil dopolnilni pouk institucionaliziran: določen program izobraževanja, način financiranja in priskrbeli so tudi prostor za izvajanje pouka. Veliko število otrok je obiskovalo in obiskuje pouk, ki poteka v več mestih po Sloveniji.

V šolskem letu 1996/1997 se je dopolnilni pouk že izvajal v Ljubljani, Kranju, na Jesenicah in v Velenju. Program pouka je izdelalo Ministrstvo za izobraževanje in znanost Republike Makedonije. Vsem učencem so ob koncu šolskega leta podelili spričevala po protokolu ob prisotnosti staršev, članov upravnih

odborov društev in predsedstev Zveze društev.

Tudi učenci dopolnilnega pouka v Mariboru so dobili spričevala ob prisotnosti staršev v organizaciji Zveze MKD in MKD Biljana iz Maribora.

V naslednjem šolskem letu 1997/1998 se je dopolnilni pouk izvajal v Ljubljani, Kranju, Celju in na Jesenicah. V šolskem letu 1998/1999 ni bilo dopolnilnega pouka v Celju zaradi zmanjšane števila učencev.

Proti koncu leta 1999 so ustanovili novo kulturno društvo Ohridski biseri v Novi Gorici, s čimer so bili izpolnjeni pogoji za začetek pouka. V šolskem letu 2000/2001 je potekal pouk makedonskega jezika tudi v tem mestu.

V naslednjih letih se je dopolnilni pouk makedonskega jezika odvijal v Ljubljani, Kranju, Novi Gorici, Jesenicah, Kozini –

Dopolnilni pouk, Ljubljana

Hrpelje (pri Kopru) in Postojni.

Učenci, ki obiskujejo dopolnilni pouk makedonskega jezika, imajo redne nastope na prireditvah, ki jih organizirajo makedonska kulturna društva v Sloveniji ob makedonskih državnih in nacionalnih praznikih:

- V Kranju, Novi Gorici in Kozini – Hrpelje so učenci, ki obiskujejo pouk makedonskega jezika (v letu 1998), predstavili Republiko Makedonijo pred svojimi sošolci.
- V osnovni šoli Franca Erjavca v Novi Gorici je bila organizirana delavnica na temo Moja čustva. Prisostvovali so starši učencev in svetovalci Pedagoškega zavoda Republike Slovenije.
- V osnovni šoli Dragomira Benčina Brkina v Kozini – Hrpelje večkrat ob prisotnosti tedanjega sekretarja v makedonski ambasadi v Ljubljani Blagoja Krstanoskega.
- V kulturnem domu Stražišče smo ob dveh priložnostih prisostvovali predavanju na temo "Moje korenine in moja identiteta", ki ga je organiziral Pedagoški zavod Republike Slovenije, predavateljici sta bili Dragica Motik in Irma Veljić.
- Vse od šolskega leta 1996/1997 pa do danes najboljši učenci dopolnilnega pouka makedonščine na dan praznika MKD sv. Ciril in Metod iz Kranja že tradicionalno organizirajo kviz tekmovanje na temo »Koliko poznamo Republiko Makedonijo?«.

Dopolnilni pouk, Ljubljana

- Ob koncu šolskega leta vsi učenci, ki redno obiskujejo pouk makedonskega jezika, dobijo spričevalo za uspešno izdelan razred, potrdilo za obiskovanje dopolnilnega pouka od Ministrstva za izobraževanje Republike Slovenije in zahvalo od Veleposlaništva Makedonije v Sloveniji ter od Zveze makedonskih kulturnih društev v Sloveniji. Že trinajst let vsako leto tradicionalno praznujemo dopolnilni pouk z bogatim kulturnim programom v Novi Gorici.

Zaporedoma, v letih 2008, 2009, 2010 in 2011 učenci dopolnilnega pouka sodelujejo na državnem tekmovanju makedonskega jezika v Skopju, Kumanovu in Radovišu ter na Racinovih srečanjih v Velesu.

Dopolnilni pouk makedonskega jezika in nacionalne dediščine Makedonije se realizira v sodelovanju s šolami, kjer se ta pouk izvaja in s Pedagoškim zavodom Republike Slovenije in z Ministrstvom za izobraževanje in kulturo Republike Slovenije.

Naši učenci makedonskega porekla, ki

V OŠ Jakoba Aljaža, Kranj

redno obiskujejo dopolnilni pouk v Sloveniji, dosegajo izjemne rezultate v poznavanju makedonskega jezika, zgodovine Makedonije in makedonskega naroda ter zemljepisa, kulture in folklore. V zadnjih letih so se učenci udeležili tudi nekaj ekskurzij po domovini svojih staršev – Republiki Makedoniji.

Dopolnilni pouk makedonskega jezika in nacionalnega nasledstva Republike

Makedonije se izvaja v naslednjih osnovnih šolah (OŠ) v Ljubljani: OŠ Livada, OŠ Valentin Vodnik, OŠ Dravlje in OŠ Martin Krpan. V Kranju se pouk izvaja v OŠ Jakoba Aljaža, v Postojni v OŠ Antona Globočnika. V Kozini – Hrpelje pouk poteka v OŠ Dragomira Benčina Brkina. V tem šolskem letu dopolnilni pouk makedonskega jezika obiskuje 60 učencev.

Dopolnilni pouk makedonskega jezika bo tudi naprej glavno gonilo in animator za večjo afirmacijo Republike Makedonije, makedonskega jezika in kulture v EU. Sedanji mlajši rod bo v prihodnosti tudi prispeval k večjemu številu aktivnih članov v naših kulturnih društvih po Sloveniji.

Učenci dopolnilnega pouka s Predsednikom Republike Makedonije, Skopje 2013

Sodelovanje z Makedonsko pravoslavno cerkveno skupnostjo v Republiki Sloveniji

Prof. dr. Dragi Stefanija

O MAKEDONSKI PRAVOSLAVNI CERKVENI SKUPNOSTI V SLOVENIJI

- Prvih deset let -

Že dalj časa so si Makedonci, ki živijo v Sloveniji, želeli organizirati svojo versko pravoslavno skupnost in imeti svojo cerkev. Zaradi številnih vzrokov se to ni uresničilo. Po drugi svetovni vojni so Makedonci prihajali v Slovenijo, v paradiž za zaposlitev v Titovi Jugoslaviji. To so bili večinoma delavci v Železarni Jesenice, tekstilni in gumarski industriji v Kranju, mariborski težki industriji, gradbeništvu in v bolj organiziranih strokovnih šolah po vsej Sloveniji. Danes tu živi že tretja generacija Makedoncev. Po podatkih iz leta 1991 je bilo v Sloveniji 4432 slovenskih državljanov z makedonskim poreklom in med njimi je živel 3704 v mestih in 728 po vaseh. Znatno število Makedoncev – muslimanov ni vključenih v pravoslavno skupnost, kar je normalen pojav tako tukaj kot tudi v Makedoniji in so bili prepuščeni sami sebi. Vendar so le člani makedonskih kulturnih društev in se udeležujejo vseh kulturnih prireditev z vsemi Makedonci v Sloveniji. Največ Makedoncev po prej navedenih podatkih je živel v Ljubljani – 1269, potem v Kranju – 477, na Jesenicah 461, v Mariboru – 377, v Celju –

171, v Kopru – 110, v Novem mestu – 77 itn. Prišli so kot otroci, ustvarili družine, pridobili ali kupili stanovanja, hiše, imajo vnuke in celo pravnuke. Nekateri med njimi trdovratno ohranjajo makedonski jezik in običaje, neodvisno od tega, da eden od zakoncev ni makedonskega porekla, drugi in še posebej druga generacija imajo veliko interferenco v makedonskem jeziku, tretji pa so izgubili občutek makedonstva in se malo sramežljivo čutijo celo Slovence. Največje število od njih je le ohranilo makedonsko nacionalno in versko pripadnost in ravno ti so bili glavni pobudniki za ustanovitev makedonske pravoslavne skupnosti v Sloveniji.

Vse to je bilo mogoče po letu 1991. Prej v Titovi Jugoslaviji so celo makedonske posvetne oblasti, čeprav komunistične, svetovale Makedoncem v Sloveniji, naj obiskujejo srbske pravoslavne cerkve skupaj s Srbi. To je bilo vse v duhu bratstva in enotnosti, če smo v skupni državi, zakaj ne bi skupaj obiskovali skupno pravoslavno cerkev. Srbski duhovniki se niso obračali makedonskim kristijanom z »bratje kristijani« temveč z »bratje Srbi«. Potem so bili otroci makedonskih staršev, ki so bili krščeni v srbskih cerkvah, v krstnih listinah zapisani kot Srbi, v srbskih cerkvah poročeni Makedonci so bili v poročnih listinah vpisani kot

Srbi, celo preminuli Makedonci, ki jih je pokopal srbski pop so postajali srbski mrtveci.

To problematiko smo izpostavili ob formiranju prvega makedonskega kulturnega društva Makedonija v Ljubljani 18. 1. 1992, ko je bila formirana še verska komisija v sestavi zdravnika dr. Krste pop Stefanija in prof. dr. Dragi Stefanija. Dne 14. 12. 1992 sta bila sprejeta na pogovor pri ljubljanskem nadškofu dr. Alojziju Šuštarju in sta ga prosila za uporabo cerkve v Kranju za božjo službo ob pravoslavnem božiču 1993. Nadškof se je s predlogom strinjal in ju usmeril na neposredne pogovore z duhovnikom Stankom Zidarjem, ki je odobril uporabo cerkve Marije Rožnevenske v centru Kranja.

Sledila je vloga za duhovnika Sveti arhierjski sinodi pri Makedonski pravoslavni cerkvi (SAS pri MPC). Tedaj ni bilo možnosti za dodelitev duhovnika za božič, imeli pa smo možnost sprejeti skopskega duhovnika Rista, ki se je vračal iz Dunaja in 10. januarja 1993 je prispel v Kranj. 14. 1. 1993 ob prehodu starega v novo leto smo imeli prvo makedonsko božjo službo v Sloveniji. Božja služba je potekala v Rožnevenski cerkvi v Kranju z začetkom ob 17.30 pred 400 zbranimi verniki Makedonci in povabljenimi slovenskimi gosti. Odmevi pri ljudeh so bili zelo pozitivni in so dajali upanje za daljno organiziranje cerkvenega življenja.

Dr. Dragi Stefanija je februarja 1993 obiskal njegovega visokopreosveštenstva g. Timoteja na sedežu SAS MPC v Skopju s prošnjo za posredovanje pri slovenskih cerkvenih predstavnikih v Ljubljani, Kranju, Mariboru in Izoli za izvedbo božje službe z makedonskim duhovnikom za veliko noč 1993 in božič 1994. Taka procedura se je nadaljevala še v naslednjih letih.

12. 3. 1994 po navodilih SAS MPC smo izpeljali ustanovitveni cerkveno-ljudski zbor in smo organizirali Makedonsko pravoslavno skupnost "Sveti Kliment Ohridski" v Sloveniji s cerkvenim odborom v sestavi: dr. Dragi Stefanija – predsednik iz Ljubljane, Atanas Prodanski, podpredsednik iz Kranja, Gojko Velkov – član iz Kranja, Grozdan Bečarski – član iz Kranja, Đorđi Vučkovski – član iz Jesenic, Ilija Popovski – član iz Ljubljane, Lazo Serafimov – član iz Maribora in Sime Ristevski – član iz Ljubljane. Sestavo cerkovnega odbora je sprejel in potrdil SAS MPC 13. 5. 1994 z odločbo št. 229.

Malo pred tem dogodkom je 7. 4. 1994 Slovenijo obiskal arhiepiskop ohridski in makedonski G. G. Mihail v spremstvu arhiđakona Ratomira Grozdanovskega. Z njimi je bil tudi Slave Katin, podpredsednik Komisije za verska vprašanja v Republiki Makedoniji. Omenjena delegacija v spremstvu dr. Dragi Stefanije, predsednika cerkvenega odbora, dr.

Dimitra Mirčeva, veleposlanika Republike Makedonije v Republiki Sloveniji, mag. Trajčeta Andonova, predsednika makedonskega kulturnega društva Makedonija iz Ljubljane, je obiskala slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja. Govorili so o verskih problemih makedonske skupnosti v Sloveniji in ga zaprosili za dodelitev objekta v lasti katoliške cerkve za opravljanje obredov. Obljubil je, da bo nekaj ukrenil brez konkretne zaveze in da bodo objekti na razpolago vsakič, ko bi prispel duhovnik iz Makedonije, običajno za božič in veliko noč. V teh dnevih so obiskali tudi župana Kranja g. Vitomila Grosa in Ljubljane g. Strgarja ter ga. Nino Roš iz službe za verske skupnosti pri vladi Republike Slovenije. Ob tej priliki je delegacija obiskala nekaj samostanov in hiš Makedoncev, v katerih so bili sprejeti z veliko hvaležnostjo in naklonjenostjo v čast makedonskega arhiepiskopa. Ob nerazumevanju položaja v zvezi s cerkvenim objektom je arhiepiskop G. G. Mihail pohitel z dodelitvijo upokojenega duhovnika, katerega brez cerkvenega objekta in materialne podpore nismo uspeli obdržati. Po nekaj mesecev bivanja se je vrnil v Makedonijo.

Nadaljevali smo s stiki z evropskim metropolitom makedonske pravoslavne cerkve G. Gorazdom, ki je izpostavil rešitev prostorskega vprašanja, ko je obiskal Slovenijo. Novi makedonski metropolit

za Evropo G. Pimen je podpiral idejo za boljšo organiziranost verskega življenja Makedoncev v Sloveniji, vendar je ostalo vse po starem, kot je bilo na začetku. Na osnovi stikov, ki smo jih imeli s slovenskimi cerkvenimi dejavniki, menimo, da je bil vzrok, da niso odobrili cerkveni objekt za božjo službo makedonskim pravoslavnim vernikom spor med makedonsko in srbsko pravoslavno cerkvijo. Srbska pravoslavna cerkev namreč za svojo božjo službo koristi 7 cerkva, od katerih je 6 v lasti slovenske katoliške cerkve in so v najemu. Le v Ljubljani je bila zgrajena v Kraljevini Jugoslaviji. Makedonski pravoslavni cerkvi v Sloveniji so omogočili božjo službo dvakrat letno v cerkvi Marije Rožnevenske v Kranju za oba največja praznika, poleg tega pa še za drugi dan velike noči še v cerkvi Sv. Roka v Izoli in Sv. Alojzija v Mariboru.

Takšen položaj je ostal še za časa nadškofa dr. Rodeta, s katerim smo se predstavniki sestali še dvakrat glede dodelitve cerkve v Kranju, kjer je največ resnih vernikov MPC.

V obdobju nadškofa g. m. r. Alojzija Ura na so bili stiki z našimi verskimi predstavniki ljubeznivi in korektni kot z vsemi njegovimi predhodniki.

Tako se je odvijalo življenje Makedoncev v Sloveniji. Ko smo v prvih desetih letih ponovili vprašanje, da bi nam dodelili cerkve, so nas napotili, naj se

povežemo s srbsko pravoslavno cerkvijo v Sloveniji in souporabljammo njihove cerkvene objekte za izvedbo naše božje službe.

Kako naj bi uskladili nasprotja obeh sestrskih nacionalnih cerkva, ko slednja ne priznava prve. Volitve cerkovnega odbora so bile vsako drugo leto, včasih pa tudi na tri leta in večinoma je deloval v okrnjeni sestavi. Večinoma so ga sestavljali Dragi Stefanija, Atanas Prodanski, Grozdan Bečarski, Đorđi Vučkovski. Drugeh članov skoraj ni bilo mogoče zaznati. Tako so minevala leta in smo živeli ob praznovanju Kristusovega rojstva – božiča, Kristusovega vstajenja – velike noči ob vsakoletnih prošnjah duhovnikov katoliške cerkve v Kranju, Izoli in Mariboru ter za duhovnika makedonske pravoslavne cerkve v Skopju, za katerega smo poravnali vse potne stroške, honorar in bivanje. Največ zaslug, da se je cerkveno življenje v Sloveniji ohranilo, ima Atanas Prodanski. Po letu 2000, ko je zapustil Ljubljano, je postal predsednik cerkvene skupnosti. Na tej funkciji je ostal do leta 2005, ko je g. Trajče Andonov, po prenehanju funkcije predsednika Zveze makedonskih kulturnih društev v Sloveniji, prevzel funkcije predsednika MPCSSKORS. Na spletni strani je njegovo ime. Nemajhne zasluge, da funkcionira makedonska cerkev v Sloveniji, ima Đorđi Vučkovski iz Jesenic.

Tako se je skromno odvijalo versko pra-

voslavno življenje med slovenskimi državljani z makedonskim poreklom v prvih desetih letih od ustanovitve MPC v Sloveniji.

Mag. Trajče Andonov

PREDSTAVITEV MAKEDONSKE PRAVOSLAVNE SKUPNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI

- 2. desetletje -

Do leta 2006 je bila cerkvena skupnost sestavni del kulturne skupnosti MKD Ljubljana in nato Zveze MKD. Ko sem bil v funkciji predsednika ene ali druge skupnosti, sem veliko sodeloval z UO cerkvene skupnosti in zato nisem imel težav pri nadaljnjem organiziranju cerkvenih aktivnosti v Republiki Sloveniji.

V upravnem odboru so bili sposobni posamezniki z veliko izkušnjami pri organizaciji cerkvenih služb, kot so velika noč, božič, »sveti trojca«, poroke, krst, blagoslov hiš in podobno.

Službe so se opravljale, ko je za praznike prihajal župnik iz Makedonije.

Kmalu se je pokazala potreba za ustanovitev cerkvenih odborov v vseh večjih krajih po Sloveniji, kjer živijo Makedonci. Tako imamo sedaj cerkvene odbore v Kranju, Ljubljani, Kopru, Novi Gorici, Mariboru in na Jesenicah.

Upravni odbor cerkvene skupnosti je organiziran tako, da je sestavljen iz vod-

stvenih članov cerkvenih odborov in tako nimamo težav pri vseh dogovarjanjih.

Od samega začetka našega delovanja smo želeli imeti cerkveni objekt, ki bi se stalno koristil in ki bi ga preuredili po naših pravoslavnih pravilih.

S pomočjo akademskega slikarja, g. Rudija Španzla iz Ljubljane, smo se uspeli dogovoriti za srečanje s takratnim nadškofom g. Stresom.

1. novembra leta 2011 smo se na pobudo gospoda nadškofa dr. Stresa srečali na ustvarjalnem sestanku. Seznanili smo ga z našo dvajsetletno željo, da bi nam, makedonskim pravoslavnim vernikom v Ljubljani, Kranju, Mariboru, Kopru, na

Jesenicah in v ostalih mestih, dodelili cerkev.

V roku desetih dni so me obvestili, da lahko dobimo v dolgoleten najem cerkev sv. Florjana na Starem trgu v Ljubljani, če ustreza našim željam. Dobili smo kontaktno osebo, uredili vse potrebno in cerkev vzeli v najem.

Po enem letu smo dobili še cerkev sv. Marije Rožnovenske v Kranju in ko se bo pokazala potreba, bomo skušali dobiti cerkve tudi v drugih krajih po Sloveniji.

Takoj, ko smo uredili cerkev sv. Florjana, smo pristopili k aktivnostim, da bi pridobili stalnega župnika v Sloveniji in ta dolgoletna želja se nam je leta 2012 tudi uresničila.

Bogoslužje, ki ga vodi evropski episkop g. Pimen

8. decembra 2012 smo slavili 20-letnico obstoja naše cerkvene skupnosti Sveti Kliment Ohridski v Ljubljani. Bili smo ponosni, da nam je uspelo uresničiti vse zastavljene cilje. Na proslavi tega dne je bilo veliko pomembnih gostov: episkop Pimen s spremstvom, gostje iz Italije, nadškof g. msgn. Stres, akademski slikar Rudi Španzel in drugi. S pomočjo nastopajočih kulturnikov in članov upravnega odbora smo profesionalno in dostojanstveno obeležili ta, za nas tako pomemben jubilej.

V letu 2013 smo v Kranju dobili v najem cerkev. Predsednik cerkvenega odbora Kranj, g. Prodanski Atanas, ki je zelo aktiven član in predan vernik, je prevzel vse aktivnosti glede najema in ureditve.

Danes smo vsi skupaj ponosni na to cerkev v Kranju, ki se je poimenovala cerkev sv. Trojca.

Naše aktivnosti v zadnjih 10-ih letih bi se na kratko opisale v naslednjih točkah:

- organiziranje cerkvene uprave in cerkvenih odborov,
- organizacija praznovanj ob vseh večjih verskih praznikih,
- sodelovanje s kulturnimi društvi pri praznovanju cerkveno-kulturnih praznikov.

V letu 2010 smo doregistrirali našo skupnost po novem zakonu v Republiki Sloveniji. Ustvarili smo pogoje za pridobivanje novih članov med verniki, ki nam

in našemu delu zaupajo. Vključujemo mlade in na novo priseljene Makedonke. Sodelujemo tudi z ostalimi verskimi skupnostmi, se udeležujemo praznovanj ob njihovih praznikih.

S pomočjo donatorjev: firm Tabakum iz Novega mesta in Makedonija Trade iz Ljubljane je na portretu gospoda nadškofa Stresa v stolni cerkvi v Ljubljani napis:

“Donator: Makedonska pravoslavna skupnost v Republiki Slovenji, Sveti Kliment Ohridski.” To bo ostalo za zmeraj.

Hvala vsem, ki ste pomagali.

Organizirali smo razstave, koncerte, srečanja. Ob vsakem darovanju maše – službi smo bili zadovoljni, ker smo opazili, da je prisotnih vedno več vernikov, predvsem mladih.

Posebej smo hvaležni našemu evropskemu episkopu g. Pimenu za njegov velik prispevek in podpori našemu delu, saj nas je spodbujal in bil prisoten pri vseh večjih dogodkih in jubilejih.

Zahvala tudi župniku gospodu Mitku in vsem članom upravnega odbora za njihovo ustvarjalno in neprecenljivo delo, s katerim so prispevali k razvoju naše skupnosti.

V prihodnosti čaka upravni odbor in mene kot predsednika veliko nalog in odgovornosti:

- kako se pravilno organizirati in ne narediti napake pri tem,

Ob obisku evropskega episkopa g. Pimna

- kako animirati čimveč vernikov, da prispevajo svojo dohodnino v korist cerkve ter pridobiti stalne donatorje,
- kako urediti naše cerkve, da bodo ogledalo naše vere,
- zagotoviti župniku stalno zaposlitev, da bo materialno preskrbljen in se bo lahko v celoti posvetil svojemu pastirskemu delu,
- tudi vnaprej dobro sodelovati z vsemi organizacijami in društvi,
- cerkve, ki smo jih dobili v najem, ali pa jih še bomo, čimbolj koristiti, ne samo za potrebe cerkvenih služb, temveč tudi za kulturne prireditve, predavanja, razstave in srečanja.

Upravni odbor mora odgovorno sprejemati odločitve za dobro vseh vernikov in preprečiti morebitne težnje po osamosvojitvi oziroma delitvi na lokalnem nivoju.

Organizacija in koordinacija kulturnih projektov ter sodelovanje z MK Republike Slovenije

Financiranje Zveze makedonskih kulturnih društev

V času med 1992 in 1994 so ob prvem makedonskem kulturnem društvu Makedonija iz Ljubljane bila ustanovljena še društva: sv. Ciril in Metod v Kranju, društvo Biljana v Mariboru, društvo Vatroslav Oblak v Celju, društvo Ilinden na Jesenicah, društvo Kočo Racin v Kopru in nekoliko pozneje društvo Ohridski biseri v Novi Gorici. Za koordinirano izvajanje lastnih medsebojnih kulturnih aktivnosti in sodelovanje z institucijami v Republiki Sloveniji in Makedoniji so se kot enakopravne članice organizirale v Zvezo makedonskih kulturnih društev. Zveza makedonskih kulturnih društev je bila ustanovljena 1994 leta. Med ključnimi vprašanji, na katere je s svojo ustanovitvijo morala odgovoriti, je bilo vprašanje financiranja posameznih društev članic in Zveze kot take. Praviloma so se društva financirala iz naslednjih virov:

- sredstva, pridobljena na razpisih današnjega Sklada za Kulturne dejavnosti (JSKD),
- sredstva, pridobljena na razpisih regionalnih in krajevnih organizacij za kulturne aktivnosti,
- sredstva, pridobljena na razpisih Ministrstva za Kulturo v okviru kulturnih dejavnosti priseljenjskih manjšin,

- sredstva iz komercialnih aktivnosti društev in
- sredstva iz članarin, donacij in daril posameznikov ali skupin ali delovnih organizacij javnega ali privatnega značaja.

Makedonska kulturna društva so ustanovili kot prva društva med nacionalnostmi iz prejšnje države in so največji delež sredstev pridobivala na razpisih današnjega sklada za kulturne dejavnosti in ministrstva za kulturo – oddelek za manjšinsko in priseljenjsko problematiko. V nekaj nadaljnjih letih so praktično vse priseljenjske manjšine iz prejšnje države ustanovile svoja društva in se je število prosilcev za sredstva iz omenjenih virov hitro povečevalo, temu namenjena sredstva pa so ostajala na enaki ravni. Za to, da opravičijo delitev sredstev, so institucije, ki so skrbele za njihovo delitev, začele dvigati kriterije za njihovo delitev. Naloga Zveze je bila, da sestavi več lastnih in kulturnih aktivnosti članic, jih združi v primerno obliko s primerno kritično maso, ki ustreza kriterijem, postavljenim v razpisih. V projektih so sodelovale različne sekcije društva (folklorna, glasbena, literarna itd.), prireditve pa so se praviloma izvajale večkrat na različnih lokacijah in se je na ta

način bogatila kulturna raznolikost ter kakovost omenjenih krajev.

Tekom let so se stvari spreminjale tako v društvih kot v Zvezi in tudi pri institucijah, ki so te dejavnosti financirale. Na začetku je največji del sredstev omogočil današnji Javni sklad za kulturne dejavnosti. Sredstva so se enakomerno delila med vsemi članicami društva. Minimalen del je ostajal za stroške delovanja Zveze, kar je predstavljalo problem, saj Zveza ni imela svojih sekcij. Članice pa po statutu niso prispevale nič, ne v obliki članarine niti v drugi obliki prispevkov. Po petih do šestih letih so se zadeve tako spremenile, da se je delež sredstev, ki se je dobil od JSKD, zmanjšal na samo 40 % od začetnega, večje subvencije so posamezna zelo aktivna društva dobivala prek razpisov pri Ministrstvu za kulturo. Tako dobljena sredstva, ki so jih društva pridobivala s svojim sodelovanjem na polprofesionalnih nastopih njihovih sekcij so tudi do petkrat presegala sredstva, dobljena od JSKD. Ta sredstva so se nato delila v skladu s prispevanji posameznega društva v projektih.

Omenili smo že, da je naloga Zveze makedonskih kulturnih društev bila zbiranje predlogov članic, sestavljanje primernih projektov, ki ustrezajo prioritetam in kriterijem pri financiranju, in imajo tako večje možnosti za pridobivanje sofinanciranja. Tako je Zveza nekako izvajala selekcijo projektov, ki so jih pre-

dlagala društva, zato pa je bila skoraj vedno uspešna pri pridobivanju razmeroma visokih sredstev za omenjene projekte. Zveze podobnih društev bodisi niso obstajale, bodisi niso delale podobnih selekcij. Na razpise so se prijavljale praktično vse njihove članice ali društva. To je povzročilo, da so se sredstva, ki so podpirala posamezen projekt, občutno zmanjšala. ZMKD in posledično posamezna društva so tako bila finančno oškodovana. Ni pomagalo veliko niti dejstvo, da so institucije sistema zaradi omenjenih restrikcij uvedle določene restrikcije, kot so obvezno ukvarjanje najmanj treh let s tovrstno aktivnostjo, da si upravičen kandidirati za sredstva in podobno. Zaradi tega je tudi ZMKD prešla na princip, da sama in posamezne članice, ki so do tega upravičene samostojno, kandidirajo s svojimi projekti za ta sredstva. To je ostalo do danes. V preglednicah 1 do 4 so podana sredstva, ki jih je ZMKD dobila od MK in JSKD za sofinanciranje njenih projektov. Podatki so razdeljeni glede na način kandidiranja, financiranja in pogoje ustreznega časa v štiri skupine. Za vsako je podan komentar, ki je značilen za posamezno obdobje.

Preglednica 1: Financiranje projektov Zveze in društev v obdobju 1993 - 1997

Zap št.	Leto	Naslov projekta	Odobrena sredstva €	Opomba
1	1993	Makedonsko kulturno društvo Makedonija (kulturno-ljubiteljske dejavnosti: glasbena, gledališka, folklorna, likovna sekcija)	1.460,52	Prijavitelj povsod »Zveza kulturnih organizacij Slovenije« in MKD Makedonija
2	1994	Makedonsko kulturno društvo	2.436,99	
3	1995	Sofinanciranje stroškov vodij kulturnih skupin, publikacij s kulturno vsebino, stroškov scenskih postavitvev za Makedonsko kulturno društvo	2.791,69	
4	1996	Sofinanciranje stroškov vodij kulturnih skupin, publikacij s kulturno vsebino, stroškov scenskih postavitvev za Zvezo makedonskih kulturnih društev Slovenije (pevski zbor, folklorna skupina, glasbena skupina, likovna skupina, literarna skupina)	3.238,19	Dobljena sredstva predstavljajo malo več kot 30 % razpoložljivih sredstev
5	1997	Sofinanciranje stroškov vodij ljubiteljskih kulturnih skupin, stroškov vaj in scenskih postavitvev za Zvezo makedonskih kulturnih društev Slovenije (pevski zbor, folklorna skupina, glasbena skupina, likovna skupina, literarna skupina)	3.839,09	Sredstva so preračunana iz SIT

Iz preglednice vidimo, da so se tako ZMKD kot posamezna društva financirala iz sredstev Javnega sklada za kulturne dejavnosti, pri katerih je kot prijavitelj nastopala Zveza kulturnih organizacij Slovenije. Ta sredstva so vsako leto predstavljala nekaj več kot 30 % za te namene razpoložljivih sredstev. Ta sredstva so se delila enakomerno med posameznimi društvi brez ostanka ali minimalnega ostanka za potrebe in stroške delovanja ZMKD.

Preglednica 2: Financiranje projektov Zveze in društev v obdobju 1998–2002

6	1998	Sofinanciranje stroškov vodij ljubiteljskih kulturnih skupin, stroškov vaj in scenskih postavitvev za Zvezo makedonskih kulturnih društev Slovenije	2.503,75	Prvič društva dobijo posebna sredstva – financirano 9 projektov
7	1999	MKD sv. Ciril in Metod Kranj – »7. Dnevi slovanskih prosvetiteljev sv. Cirila in Metoda«	1.210,15	Oba projekta prvič prijavlja ZMKD
8		MKD sv. Ciril in Metod Kranj – »1. etnofolklorna srečanja«; MKD Makedonija – »Koncert makedonske etno glasbe«; MKD Makedonija – »glasbeno-scenski dvojezični recital«	4.769,65	

9	2000	Tisk pesniške zbirke 10x10 dvojezično (10 avtorjev makedonske narodnosti v RS)	709,40	V tem letu prek Zveze financiranih 10 projektov
10		Otroška enodnevna likovna kolonija pod vodstvom likovnih umetnikov makedonske narodnosti	208,65	
11	2001	Predstavitve makedonske ljudske glasbe po Sloveniji (več nastopov instrumentalne skupine Strune)	4.172,93	Prijavitelj ZMKD
12		Dvojezični, glasbeno-scenski recital makedonske in slovenske poezije v izvedbi pripadnikov makedonske skupnosti v Sloveniji (več nastopov po Sloveniji)	2.086,46	Aktivnosti prek MKD Makedonija in MKD sv. Ciril in Metod;
		9. Dnevi sv. Cirila in Metoda v Kranju	2.086,46	Financirani 4 projekti
		3. Etno-folk Kranj 2001 (nastop folklornih skupin različnih manjšinskih etničnih skupnosti v RS)	3.964,28	
13	2002	4. Etno-folk Kranj 2002	3.755,63	Vsi projekti so šli prek ZMKD
14		10. Dnevi sv. Cirila in Metoda v Kranju	2.086,46	
15		Dvojezične glasbeno-scenske in razstavnolikovne prireditve	2.712,40	8 pr. MK
16		Predstavitve makedonske ljudske glasbe v Sloveniji	3.129,69	
17		Glasbena šola etničnih inštrumentov	2.921,05	

Tudi v tem primeru je edini financer aktivnosti Ministrstvo za kulturo, vendar se poleg ZMKD na razpise prijavljajo tudi posamezna društva ali njihove sekcije. V preglednici so podana sredstva in projekti, ki jih je v imenu društev prijavila ZMKD, v stolpcu opombe pa je za vsako leto podano, koliko projektov je bilo v tem letu financirano. Kljub večji absolutni vrednosti pridobljenih sredstev se je povprečje vseh pridobljenih sredstev zmanjšalo na približno 24 % za to razpoložljivih sredstev. Sredstva so se delila tako, kot so za posamezen projekt tudi bila zagotovljena in so prikazana v preglednici.

Preglednica 3: Financiranje projektov Zveze in društev v obdobju 2003–2007

18	2003 MK	Prireditve: 11. Dnevi sv. Cirila in Metoda v Kranju	2.503,75	Prijavitelj ZMKD
19		Prireditve: 5. Etno-folk Kranj	4.172,93	6 pr. MK
20		Predstavitve: Dvojezično glasbene in scensko-razstavne likovne prireditve	2.712,40	7 pr. JSKD

21		Predstavitve: Predstavitev makedonske ljudske glasbe	3.129,69	
22		Usposabljanje: Glasbena šola etničnih instrumentov	2.921,05	
		Mednarodno sodelovanje: Udeležba na evropskem folklornem festivalu v ZRN	1.669,17	
23	2003	Košček kulture za vsakega in povsod	417,29	Prijavitelj ZMKD
24	JSKD	Program 2002/2003	417,29	
25		Golačko srečanje v Makedoniji	417,29	
26	2004	1. Kulturna karavana Zveze MKD	3.755,63	Prijavitelj ZMKD
27	MK	6. Etno-folk Kranj 2004 MKD Kranj	4.172,93	6 pr. MK
28		12. Dnevi Sv. Cirila in Metoda Kranj 2004 MKD Kranj	2.503,75	3 pr. JSKD
29		Etno Ilinden Jesenice 2004 MKD Jesenice	1.251,88	
30		Dvojezično scensko literarne in likovne prireditve – več prireditev MKD Ljubljana	2.503,75	
31	2005	Makedonsko slovenski mostovi v pesmi in besedi	5.842,10	Prijavitelj ZMKD
32	MK	Kulturna karavana ZMKD 2005	2.086,46	15 pr. MK
33		Kulturna karavana Zveze MKD v Sloveniji	2.086,46	2 pr. JSKD
34		Pella poje	5.216,16	
35		Glasba za vse in povsod	5.216,16	
36	2006			13 pr. MK 2 pr. JSKD
37	2007			13 pr. MK 5 pr. JSKD

V tem obdobju se kot potencialen financer pojavlja JSKD in se tako ZMKD kot posamezna društva prijavljajo na razpise obeh. Iz preglednice vidimo, da se je prijavljanje na razpise Ministrstva za kulturo prek Zveze izvajalo do leta 2005, nato so se društva začela prijavljati na razpise obeh financerjev samostojno brez posredništva ZMKD. To razberemo tudi iz dejstva, da ZMKD, v letih 2006 in 2007 ni prijavil nobenega projekta. V obeh letih pa je bilo sofinanciranje 15 projektov društev. Odstotek pridobljenih razpoložljivih sredstev je ostal na enaki ravni – okrog 25 %.

Preglednica 4: Financiranje projektov Zveze in društev v obdobju 2008–2013

38	2008 JSKD	Kulturna karavana 2008	500,00	13 pr. MK 8 pr. JSKD
----	--------------	------------------------	--------	-------------------------

39	2009	Kulturna karavana 2009	1.500,00	18 pr. MK
40	MK 2009	Kulturna srečanja MKD 2009	800,00	8 pr. JSKD
41	2010	Kulturna karavana 2010	1.400,00	20 pr. JSKD
42	2011	Makedonske folklorne delavnice v Sloveniji - Mak_Slov	1.200,00	26 pr. JSKD
43		Kulturna karavana 2011	1.500,00	
44		Makedonci v Sloveniji -MAK_ SLOV	5.000,00	
45	2012	Interfolk MAK-EU	1.050,00	25 pr. JSKD
46		Kulturna Karavana 2012	950,00	
47	2013	Kulturna Karavana 2013	500,00	26 pr. JSKD
48		Interfolk 2013	700,00	
49		Makedonske folklorne delavnice 2013	500,00	
50		Monografija 20 let delovanja Zveze MKD v Republiki Sloveniji	800,00	

Od leta 2008 do leta 2010 se je ZMKD ponovno prijavljala na razpise s svojimi projekti (Kulturna karavana). Po letu 2010 oba razpisa (tako za posamezne sekcijske aktivnosti kot za aktivnosti v sklopu priseljenjskih manjšin) izvaja JSKD. Delež pridobljenih sredstev z ozirom na razpoložljiva se je znižal na malo pod 15 %.

Projekt »Muzeji povezujemo«: Makedonska skupnost v Mestnem muzeju Ljubljana

V sodelovanju z vsemi makedonskimi društvi v Sloveniji in Zvezo makedonskih kulturnih društev smo izvedli ta projekt od 4. 4. 2011 do 23. 4. 2011. Posebnost projekta Muzeji povezujemo je medgeneracijsko povezovanje. S predstavitvijo makedonske skupnosti se je dodalo nov, živ obraz k Obrazom Ljubljane, stalni postavitvi Mestnega muzeja Ljubljana.

Projekt vodi misel, da spoznavanje različnosti povečuje medsebojno razumevanje in spoštovanje ter vodi v sinergijo in ustvarjalno sožitje.

Na razstavi so makedonsko skupnost, ki soustvarja življenje v Ljubljani in Sloveniji, predstavili na različne načine. **Tako**

so obiskovalci izvedeli več o splošnih podatkih o makedonski skupnosti in o makedonskih društvih, ki so sodelovala pri pripravi razstave. Predstavili so osebne predmete in citate, ki so dali pečat prihodu v novo domovino – Slovenijo; o bolečini slovesa, vzhičenosti in pričakovanju novega (dela, študija, ljubezni ..., prihodnosti). Pokazali so tudi, kakšne navade nas delajo drugačne; npr. zlatnik kot tipično darilo ob rojstvu otroka, praznična hrana, poroka, ... S tem projektom so predstavili nekatere v Sloveniji živeče znane Makedonce: med njimi **košarkarja Vlada Ilievskega, glasbenika Ljubena Dimkaroskega**, ki je znan po igranju piščali iz Divjih bab, slikarja Todorča Atanasova in **modnega oblikovalca Zorana Garevskega**. Slednji je posebej za to razstavo pripravil sedem kreacij na temo Prihod, del pa jih je po končani razstavi podaril Mestnemu muzeju Ljubljana. Pri tem je Garevski povedal, da »štiri ženska in tri moška oblačila komunicirajo metamorfozo kulture (tekstil, vzorci, barve, kroji) in časa (tradicionalno makedonsko, sodobno metropolitansko) ter nebesedno govorijo o povezanosti obeh domovin in »obeh osebnih časov« – »tistega tam in tega tukaj«. Pred našimi očmi se oba združita v novo kvaliteto. Na otvoritvi so jo obiskovalci doživeli v živo in v povezavi z zvokom – spet v povezanosti tradicionalnega in sodobnega ter v sodelovan-

ju dveh različnih izkušenj makedonskega v Sloveniji«.

Sklepna ugotovitev je, da je v dvajsetih letih obstoja ZMKD sodelovala pri kandidiranju in izvedbi 50 projektov, ki jih je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo in JSKD. Pri tem so sredstva pretežno nakazali neposrednim izvajalcem društvom, sekcijam in posameznikom, ki so kulturne prireditve tudi dejansko izvajali. Opozoriti je treba, da iz preglednice izvira, da se število projektov z leti povečuje, vrednost sofinanciranja pa se vztrajno zmanjšuje in je po 20 letih približno polovična glede na za to namenjena sredstva (od okoli 30 % v prvem obdobju do okoli 15 % v zadnjem obdobju).

Poleg načrtovanih in s sofinanciranjem izpeljanih akcij, ki smo jih predstavili, moramo omeniti nekatere odmevne akcije ZMKD. V njih so sodelovali nekateri ali praktično vsi člani posameznih društev. Gre za nekatere nastope kulturnih vsebin, ki jih je izpeljal ZMKD in v sodelovanju s posameznimi društvi. Organizacija in predstavitev znanih dramskih ali folklornih skupin iz Makedonije, obiski posameznih pesnikov, literarnih ustvarjalcev, glasbenikov in glasbenih skupin, zborov, ki so se velikokrat na potovanjih do krajev nastopa v Evropi, ustavili v posameznih krajih v Sloveniji in tudi nastopali. Nekateri tovrstnih prireditev so bile komercialne

Predstavitve makedonske skupnosti v Sloveniji

narave, kar pomeni, da so organizatorji nastopa pobirali vstopnino in dosegli tudi morebiten pozitiven finančni učinek.

Vsekakor najbolj odmevna tovrstna akcija ZMKD je bilo zbiranje sredstev pomoči za padle vojake Makedonske armade v spopadih s paravojaškimi albanskimi formacijami. Akcija je potekala tako, da so na posamezne naslove z makedonskimi priimki v telefonskem imeniku poslali prošnje za finančno pomoč družinam padlih vojakov. Zbrano je bilo okoli 30.000 nemških mark, ki so jih neposredno, prek kurirja (to je bil g. Ljuben Dimkaroski) enakomerno razdelili njihovim družinam. Zanimivo je bilo, da so prispevke dajali tudi tisti, ki niso bili Makedonci (imeli so samo podoben priimek). Druga zanimivost je bila, da je bila enake pomoči deležna tudi družina v skupini padlega vojaka albanske narodnosti.

ZMKD se je z iskanjem pomoči izkazal tudi v primeru zbiranja sredstev za bolne osebe in otroke, pri podpori nadobudnim makedonskim športnikom ob njihovih nastopih v Sloveniji ali v bližini. Svojo skrb je ZMKD pokazala tudi pri prevzemu skrbi za izvajanje dopolnilnega pouka makedonščine v Sloveniji. Tukaj je izvajala na začetku aktivnosti, ki so pripeljale do podpisa bilateralnega sporazuma med Republiko Makedonijo in Republiko Slovenijo o recipročnosti na tem področju. Z veseljem lahko ugotovimo, da se tovrstna pogodba tudi danes realizira pri povečanem obisku učencev makedonske nacionalnosti v primerjavi s preteklostjo. Menimo, da je to edina tovrstna bilateralna pogodba, ki jo je podpisala Republika Slovenija z državami naslednicami nekdanjih republik.

Poudarili bi, da je ZMKD v popolnosti opravičila svoj obstoj in odigrala svojo, zelo pozitivno vlogo pri povezovanju društev in artikuliranju delovanja njihovih sekcij skozi sofinanciranje projektov. V današnjih razmerah, ko se projekti tudi nekoliko drugače oblikujejo in izražajo, tudi sama ponovno kandidira za sredstva, ki bi celotno vlogo utrdila in kar se tiče aktivnosti razširila.

Predstavitev dosežkov članic Zveze MKD v Republiki Sloveniji

MKD Makedonija, Ljubljana

Splošno o društvu – delovanje društva

Makedonsko kulturno društvo Makedonija iz Ljubljane (v nadaljevanju MKD Makedonija) je najstarejše manjšinsko kulturno društvo v samostojni Sloveniji. Ustanovili so ga 18. 1. 1992 v zgradbi ljubljanske SNG Opere ob pozdravah, v obliki posebnih odposlancev in brzojavov obeh takratnih predsednikov g. Milana Kučana in g. Kira Gligorova. V letu 2013 smo dopolnili 21 let aktivnega delovanja na področju kulturnega dogajanja na prostoru Republike Slovenije, predvsem v Ljubljani. S svojim udejstvom je društvo vsa ta leta veliko prispevalo k integraciji makedonskih priseljencev in njihovih potomcev v raznoliko in bogato kulturno dogajanje. Cilj vseh naših aktivnosti je bil ohraniti lastno narodnostno identiteto in kulturo, hkrati pa ju predstaviti in vpeti v dogajanja in kulturo Slovenije in Slovencev ter narodov in narodnosti, ki živijo v Republiki Sloveniji.

Najpomembnejši nosilci njegovega delovanja so bila vsekakor glasbena Etno skupina »Strune«, kvartet »Pella« ter folklorna skupina »Kalina« in mešani pevski zbor »Biljana«. Vsi skupaj so v času delovanja v okviru MKD Makedonija nastopili na več kot 400 kulturnih dogodkih in izdali nekaj CD plošč. Ostale

kulturne sekcije so organizirale več kot 40 domačih in mednarodnih razstav in šolskih projektov, izdali so monografijo ob 15. obletnici obstoja društva ter več kot 20 številčk makedonskega glasila »Makedonski Vesnik«.

V tem času smo gostili prek 55 slovenskih in tujih kulturnih delavcev, bodisi kot udeležencev likovnih kolonij, razstav ali glasbenih prireditev. Pri tem so ves čas in aktivno preoblikovali poslanstvo društva – biti nosilec kulturnega življenja v Sloveniji tudi izven okvira samo nacionalnih in kulturnih potreb Makedoncev.

Danes v okviru društva deluje samo Mešani pevski zbor »Biljana« že 21 let.

Mešani pevski zbor »Biljana« je prva sekcija društva. Deluje že enaindvajset let in ga sestavljajo pevke in pevci makedonskega, slovenskega in hrvaškega porekla. Prevladujejo člani makedonskega porekla, ki jih je približno 75 %. Tudi program dela je takšen, da izvajajo v največji meri makedonske pesmi, nato slovenske in nato skladbe drugih narodov in narodnosti. Združuje jih ljubezen do zborovskega petja makedonske in druge ljudske glasbe, ki jo posredujejo v svojih nastopih širši slovenski javnosti. Zbor ima v svojem repertoarju tri najbolj pomembne nastope, in sicer: dva do tri samostojne celovečerne koncerte

MPeZ Biljana

– nastopi v Polhovem Gradcu, nastop na prireditvi Ljubljanski zbori v Šentvidu in nastop na vsakoletnem pevskem taboru v Šentvidu pri Stični, kjer je že vrsto let edini manjšinski pevski zbor. Ostali nastopi zbora so številni in obsegajo nastope ob prireditvah drugih slovenskih in makedonskih društev (in zborov), nastope ob otvoritvah razstav in podobno. To bo razvidno v podrobnostih iz aktivnosti zbora, ki jih je opravil v preteklih letih. Delo z zborom ni lahko, saj so pevke in pevci zaposleni in si morajo za nastope priskrbeti prosto. Poleg tega zahtevajo nastopi v bolj oddaljenih krajih finančne obveznosti, ki jih v pomanjkanju sredstev prevzemajo nase pevci sami. Kljub vsemu se število pevcev v zboru pove-

čuje z 20 do 25 na 25 do 30 članov. Posebno veseli smo, da so novi člani mlajše generacije. Slednje je dobrodošlo, saj bi ob večjem številu pevcev zbor lahko nastopil tudi v odsotnosti nekaterih članov, kar do sedaj ni bilo možno. Pevci imajo vaje redno enkrat tedensko in povečano število vaj pred posameznimi nastopi.

Pomembni projekti, ki so se izvajali v okviru delovanja MKD Makedonija iz Ljubljane

Projekt »Makedonska kitka«

Makedonska kitka je naslov projekta, ki je tradicionalen v delovanju MKD Makedonija in je do sedaj vedno bil tudi sofinanciran, tako v obliki večjega števila prireditev in tudi v obliki izdajalske de-

vnosti (izdelava CD-jev z lastno izvedbo zborovske glasbe). Nakazuje vpetost zbora v kulturni prostor in sodelovanje z različnimi partnerji: od sodelovanja na revijalnih prireditvah, ki so organizirane na državnem (Pevski tabor Šentvid pri Stični) do regionalnih manifestacij (prireditve Ljubljanski zbori, Šentvid) in tudi bilateralnih sodelovanj z drugimi zbori (MPZ Šmarje Sap) in večvrstnih prireditev v okviru makedonskih in drugih manjšinskih društev.

Projekt zajema 10 do 15 nastopov mešanega pevskega zbora na prireditvah različnih stopenj. Tradicionalni nastopi so na pevskem taboru v Šentvidu pri Stični (edini manjšinski zbor – več kot 10 zaporednih nastopov), prireditvi Ljubljanski zbori v Šentvidu (to leto bo 24. 3. ob 20.00) in na Mozartovih dnevih v Polhovem Gradcu. Nastope na revijalni prireditvi Ljubljanski zbori tudi redno recenzira strokovna komisija, ki o tem poda tudi pisno mnenje. Predvidevamo dva celovečerna koncerta – eden samostojni in drugi v sodelovanju z drugimi zbori. Celovečerni koncerti so vrhunec delovanja zbora v tekočem letu, saj mora za to po kriterijih izpolniti predviden program (obseg) pesmi, od katerih prikažejo najmanj polovico premierno. Udeležili se bomo petih skupnih koncertov/nastopov v organizaciji drugih makedonskih društev (MKD iz Kranja, Jesenic, Maribora, Celja ...) in številnih

nastopov na prireditvah društva samega ali pevskih zborov (zbori partizanskih pesmi, moški pevski zbor Šmarje Sap). Na ta način zborovska sekcija društva že 21 let vadi in nastopa, izpolnjuje svoje poslanstvo v širjenju makedonske glasbe v Sloveniji. Širi tudi kulturno sodelovanje. Ta sekcija je najstarejša, sestavljajo jo ne samo makedonski pevci.

Projekt »Različnost nas bogati«

Otroci so tisti, ki najlažje in najhitreje dojamajo pomembnost spoštovanja in strpnosti do različnosti med ljudmi. Z drugimi besedami, otroci se prej kot odrasli naučijo razumevati bogastvo različnosti na tem svetu in prav zato smo v projekt vključili šolsko mladino. Posredno pa bomo dosegli tudi širšo javnost, tj. odrasle, ki bodo v prvi vrsti njihovi starši, ki se običajno in pogosto udeležujejo zaključnih projektnih prireditev. Z željo, da se različne kulture med seboj spoznavajo v duhu strpnosti in medsebojnega dialoga, smo zasnovali projekt, ki bi predstavil makedonsko kulturo v osnovnih šolah v Sloveniji in slovensko kulturo v osnovnih šolah v Makedoniji. Projekt naj bi slovensko mladino spodbudil k aktivnemu razmišljanju o razlikah in različnostih, kot sredstvo v razumevanju enakosti med ljudmi. Projekt podpira tudi Veleposlaništvo Republike Makedonije v Sloveniji, kar kaže na izredno velik pomen v razblinjanju predsodkov o Makedoncih in njihovi kulturi pri

slovenski mladini. Navsezadnje je zgodnje odkrivanje podobnosti in ne razlik med kulturami zagotovilo, da se bodo le-ti kasneje, bodoči poslovneži ali morda državniki, radi vračali in sodelovali z Makedonijo, pri čemer bodo plemenitili Slovenijo tako gospodarsko kot tudi kulturno. Vsi učenci in zaposleni v posameznih šolah sodelujejo pri izvedbi projekta. Sam projekt na posamezni šoli v Sloveniji in Makedoniji traja dva tedna.

Cilj skupnega projekta je bil ta, da otroci na šolah spoznavajo različne jezike, kulture in narode, s posebnim poudarkom na podobnosti makedonskega jezika s slovenskim. Šole so gostile skupino učencev iz Makedonije. Projekti potekajo v dveh delovnih tednih, v obliki delavnic, na katerih so se otroci učili makedonskih ljudskih plesov, naravnih in kulturnih znamenitosti, makedonske klasične poezije ter kulinarike, zadnji dan pa, na zaključni prireditvi, so uprizorili tudi mini dramsko predstavo makedonskih avtorjev. Posebnost tovrstnih projektov je bil istočasni potek podobnih projektov na izbranih šolah v Makedoniji, katere so neposredno predvajali prek Skype-a na velikem platnu. **V tem projektu sodeluje cela šola** (učenci, učitelji in drugi zaposleni).

V sodelovanju z OŠ Cirkovce in OŠ Karla Destovnika – Kajuha, OŠ Božidarja Jakca, OŠ Nove Fužine, OŠ Jožeta Moškriča in OŠ Dravlje, vse iz Ljubljane, je bilo

naše društvo MKD Makedonija aktivni tvorec in sooblikovalec ter soorganizator projekta **»Različnost nas bogati«**.

Isti projekt se že tri leta v izbranih osnovnih šolah (OŠ Blaže Koneski - Veles, OŠ Brata Miladinovci - Skopje, OŠ Debarca - Debarca in OŠ Dame Grujev - Ohrid,) izvaja v Makedoniji, s tem, da učenci v Makedoniji spoznavajo Slovenijo.

Likovna sekcija društva in njihov projekt »Likovne kolonije Peroj, Krvavec, Kampel ...«

Likovna sekcija društva je ena najbolj prepoznavnih, aktivnih in specifičnih sekcij društva. Sestavljajo jo akademsko izobraženi in priznani umetniki, kot so: Todorče Atanasovski, Save Stefanovski, Boge Dimovski, Draga Davitkova Erič, Iskrica Beličanska, Dime Temkov, Irena Dimovska Jeras, Goce Trajkovski, Miro Dovč, ... Mladi akademsko izobraženi umetniki, kot so: Risto Trajkovski, Boris Dimkaroski, Svetlana Jakimovska Rodič in slikarji amaterji, ki so že sodelovali na skupinskih kolonijah in razstavah ali imeli samostojne razstave, kot so Darko Šarac, Snežana Dimkaroska, Izidor Jalovec, Maca Anita Šefer in Emilija Soleva Vardjan.

Slikarska kolonija je stalnica v delu likovne sekcije društva, čeprav se zaradi njenih posebnosti in finančnega vložka ne odvijajo vsakoletno. Dosedanje so potekale v Peroju na Hrvaškem, na Krvavcu

Otvoritev likovne razstave in koncert makedonskih ljudskih pesmi

ter zadnji dve leti v Kapelu pri Kopru. Posebno odmevne so bile skupinske razstave udeležencev kolonije, ki so bile v mestu, kjer so kolonije potekale in nato v Ljubljani ali njeni okolici (Galerija/muzej tobačne tovarne, Hostel Celica, Polhov Gradec, ...). Enotedenske slikarske kolonije se predvidoma udeležujejo skoraj vsi člani likovne sekcije.

Slikarske kolonije dajejo možnost članom likovne sekcije, da ob skupnem delu izpopolnijo svoje delo. Med člane kolonije se namreč uvrščajo predvsem akademski slikarji, kakor tudi amaterji slikarji in drugi slikarski navdušenci (mladi in slikarji iz tretjega življenjskega

obdobja). Dodatno se kolonij udeležuje kar dobra tretjina slikarjev slovenske ali drugih nacionalnosti, kar daje možnosti razvoju novih oblik sodelovanja v različnih oblikah; sodelovanja na samostojnih ali skupinskih razstavah na različnih lokacijah. Slike, izdelane v koloniji, so predstavili najprej v okviru prireditve »Dnevi makedonske kulture v Sloveniji« ob nacionalnem prazniku 11. oktobra ob dnevu upora makedonskega naroda proti fašizmu, nato pa še na drugih lokacijah tekom leta.

Kolonija predstavlja veliko spodbudo za delo vseh članov sekcije.

Projekt »Knjižnica kot ohranjevalec identitete in znanja«

Projekt je odprtega tipa in predvideva udeležbo širše strokovne in laične javnosti, ki je zainteresirana za makedonski jezik, literaturo in kulturo ter pomaga pri popularizaciji le teh ter povezuje slovenski in makedonski prostor prek utrinkov iz zgodovine do sodobnih tematik na različnih ravneh. Tako tudi na ravni, ko osebne situacije močno povezujejo domovino porekla in domovino sedanosti, ko spoznavanje in poznavanje ene ne pomeni odklon od druge, temveč kulturno sinergijo obeh prostorov.

Povezovalna funkcija projekta olajša in pospeši integracijo makedonske skupnosti v slovenskem prostoru, ne da bi pri tem kakor koli trpela kulturna, jezikovna in narodnostna identiteta porekla ter ustvarjajo spodbudno okolje za nadaljnje izobraževanje ali raziskovanje na tem področju.

Projekt ima tri sklope in znotraj vsakega sklopa po tri predavanja ali delavnice.

Prvi sklop je imenovan **Makedonski jezik kot nosilec makedonske identitete** in vsebuje predavanja s področja jezikoslovja z naslovi: Dejavniki pri razvoju normativnega maternega jezika kot kulturnega elementa pri izseljencih; Kompetence dvojezičnih govorcev – na primeru makedonske skupnosti v Sloveniji/

20 let Makedonske kulture v Ljubljani

pomen dvojezičnosti; Makedonska frazeologija kot skupek kulturnih specifik.

Drugi sklop imenovan **Utrinki iz zgodovine makedonskega jezika** vsebuje poglavja iz zgodovine jezika. Predavanja z delavnicami: Mejniki makedonske pismenosti skozi stoletja; Razvoj deklinacije v makedonskem jeziku in Stanko Vraz kot zapisovalec makedonskega ljudskega izročila.

Tretji sklop **Poglavja iz makedonske literature** z delavnicami in predavanji ob 100-letnici Koleta Nedelkovskega, Brata Miladinovci v zgodovini makedonske književnosti in Klasika makedonske mladinske literature – Zoki Poki Olivere Nikolove; spodbuja branje v maternem jeziku in je namenjen spoznavanju nekaterih (tudi sodobnih) makedonskih književnikov.

Projekt »Dnevi makedonskega filma v Ljubljani – Retrospektiva makedonskega filma od bratov Manaki naprej«

Ob dvajseti obletnici ustanovitve MKD Makedonija iz Ljubljane, ki smo jo obe-

ležili s številnimi dogodki v mesecu oktobru 2012, smo se odločili organizirati tudi dneve makedonskega filma z retrospektivo. Namen projekta je bil, da širši slovenski javnosti predstavimo ogled filmov in s tem seznanimo širšo slovensko javnost o vrhunskih dosežkih makedonskih umetnikov na področju filmske kinematografije od začetka makedonskega filma, ki segajo v leto 1895 s filmom bratov Manaki, do danes. Ker je naše poslanstvo omogočati podlago za dobre makedonsko-slovenske odnose in širiti vedenje o kulturi obeh narodov, predvsem pa makedonskega, smo menili, da bi ta projekt omogočil nadaljnje sodelovanje prav na tem področju.

Slovenska kinoteka je v sodelovanju z makedonsko kinoteko poskrbela za izbor filmov. Filmi, ki so se predstavili v slovenski kinoteki, so bili naslednji: Izbor kratkih filmov bratov Manaki

(Избор на кратките филмови на браќата Манакѝ), Pank ni mrtev (Панкот не е мртов), Jad (Болечина), Srečno novo leto 49 (Среќна Нова 49), Kako sem ubil svetnika (Како убив светец), Velika voda (Големата вода), Iluzija (Илузија) in Vojna je končana (Војната заврши). Predstavniki so bili iz vseh zgodovinskih obdobij makedonskega filma. Leto dni pred izvedbo projekta se je Slovenska kinoteka predstavila v Makedoniji. Slovenski filmi so bili izredno dobro sprejeti. Kulturno sodelovanje med Slovenijo in Makedonijo je tradicionalno dobro in s tem projektom smo želeli to nadaljevati.

Uvodno predavanje je imel predstavnik makedonske kinoteke, o začetkih, razvoju in mednarodnih dosežkih makedonskega filma. Filmi so bili podnaslovljeni v slovenskem jeziku. Makedonski filmi so bili predvajani v Slovenski kinoteki v okviru svojih rednih terminov.

mr. Trajče Andonov

dr. Krste Dimitrovski

Lambro Pejov

Blagoja Nasteski

Pri realizaciji projekta je sodelovalo tudi Makedonsko veleposlaništvo v Republiki Sloveniji in nudilo podporo pri izvedbi projekta.

Doslej funkcijo predsednika MKD Makedonija so opravljali:

mr. Trajče Andonov, 1 mandat
dr. Krste Dimitrovski, 1 mandat

Petar Taškovski

Blagoj Kulevski

Lambro Pejov, 1 mandat
Blagoja Nasteski, 3 mandati
Blagoj Kulevski, 1 mandat
Sonja Cekova Stojanoska, 1 mandat
Petar Taškovski, 1 mandat
Mirče Ivanovski, 1 mandat
Vesna Petrova Ristova, 1 mandat

Mirče Ivanovski

Sonja Cekova Stojanoska

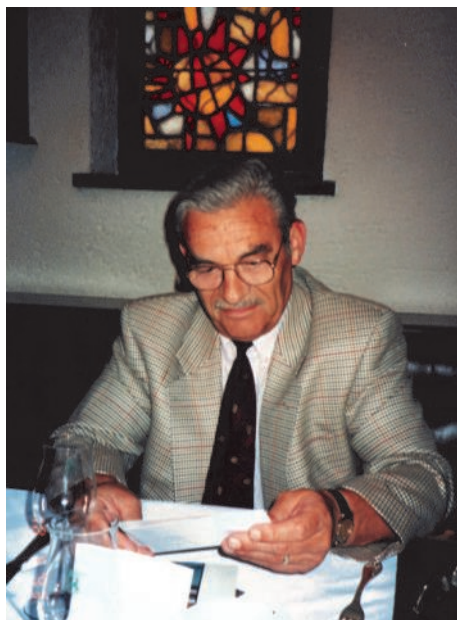
Vesna Petrova Ristova

MKD sv. Ciril in Metod, Kranj

Makedonsko kulturno društvo sv. Ciril in Metod iz Kranja uvrščamo po obsegu aktivnosti, ki jih je izvedlo, med najaktivnejša makedonska kulturna društva v Sloveniji in eno najaktivnejših društev na Gorenjskem, kljub relativno maloštevilni makedonski skupnosti v primerjavi z društvi narodnosti iz držav nekdanje skupne Jugoslavije. Društvo je bilo formirano 23. 5. 1992 v veliki dvorani Mestne občine Kranj. Dogodka se je udeležilo veliko število pripadnikov makedonske narodnosti iz Kranja in drugih delov Slovenije in tudi pomembni gosti s področja politike in kulture. Ob tej priliki smo sprejeli Statut in delovni program ter smo izvolili organe društva. Kot prvi predsednik je bil izvoljen g. **Gligor Kalinov**, ki je to funkcijo opravljal dva mandata (1992–1996). V organih društva so bili izvoljeni: dr. Ilija Dimitrievski, Atanas Prodanski, Metodija Josifoski, Boro Cekov, Gerasim Kržovski, Stojče Stojanov, Anče Nikolovski, Dobre Arsovski in drugi, ki skupaj s številnimi drugimi člani društva aktivno delujejo še danes. Poleg omenjenih so pomemben prispevek pri delovanju društva prispevali: Miladin Mladenov, Metodi Zlatkov, Pane Kržovski, Vesna Kržovska, Daniel Atanasov, Dušan Simonovski, Sandra Gazinkovski (rojena Simonovska), Dževad Abaz, Daniel Efremov, Igor Zahariev, doc. mag. Boge Dimovski, doc. dr. Namita Subiotto in številni drugi člani in simpatizerji društva.

V 22-letnem delovanju društva poteka 11. mandat predsednika društva, ki ga opravlja **Igor Zahariev**. Pred tem sta bila predsednika s po štirimi mandati **Atanas Prodanski** (1996–2004) in **dr. Ilija Dimitrievski** (2004–2012).

V okviru društva aktivno deluje več sekcij, ki so nosilke dejavnosti društva. Društvo je akti-

Gligor Kalinov

Atanas Prodanski

ven organizator ali pa gost na več kot 40 prireditvah letno oz. več kot 700 prireditev od ustanovitve do danes. V sklopu prireditev na področju folklorne, dramske, literarne dejavnosti, likovne umetnosti, športa in drugih prireditev vabimo ljubiteljske in profesionalne skupine iz Slovenije, Makedonije in drugih držav.

Folklorna sekcija je najbolj aktivna sekcija od same ustanovitve društva pa vse do danes. Prve nastope beležimo takoj po ustanovitvi društva. Od prvih začetkov do danes se je izmenjalo več generacij plesalcev v folklorni sekciji. Skozi generacije ohranjamo tudi visoko raven folklorne plesne kulture, kar se kaže v udeležbah na številnih festivalih in turnejah po Sloveniji, Makedoniji, Nemčiji, Italiji, Turčiji, Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Avstriji in drugod. Repertoar folklorne skupine sv. Cirila in Metoda iz Kranja obsega 20 koreografij v 6 ljudskih nošah s področja Makedonije. V minulem obdobju so kot koreografi in vaditelji delovali: Branko Georgiev, Dževad Abaz, Daniel Efremov ter številni koreografi iz Makedonije. Med voditelje folklorne sekcije spadajo: Stojče Stojanov, Boro Cekov, Atanas Prodanski in Metodi Zlatkov. Kot koreografi otroške skupine so delovali naši izkušeni folkloristi; Rozika Sokolova, Dragana Efremova, Katarina Gerasimova in Daniel Efremov. Trenutno folklorna sekcija deluje s tremi, otroško, mladinsko in odraslo skupino.

Pri številnih nastopih folklorno skupino spremlja glasbena skupina društva, ki vadi v sklopu **glasbene sekcije**. Med pomembnejšimi člani glasbene sekcije so: Blaga Krsteva, Oliver Ilievski, Dimitri Ilievski, Filipo Damjanov, Metodi Zlatkov, Pece Kominkoski, Elena Minčevska-Babačev, Milan Sokolov in Aco Đoneski.

dr. Ilija Dimitrievski

Igor Zahariev

Del folklorne skupine

Glasbena sekcija

Dramska sekcija MKD sv. Ciril in Metod je uprizorila nekaj lastnih predstav. Poleg tega sodeluje s gledališkimi ansambli v matični državi, ki se redno predstavljajo publiki v Kranju. Tako smo gostili gledališke skupine iz Makedonskega narodnega teatra in Teatra 57 iz Skopja, DT Triumfa iz Bitole, Antona

Joana Popovska v MaKuC, Kranj

Panova iz Strumice, vsi prihajajo iz Makedonije. Med pomembnejšimi gostujočimi igralci lahko omenimo: Joano Popovsko, Katerino Kocevsko, Đokico Lukarevski, Olivero Arizanovo in druge.

V sodelovanju z doc. dr. Namito Subi-otto iz Filozofske fakultete, Univerze v Ljubljani so večkrat na naših prireditvah sodelovali še študentje iste fakultete z gledališkimi predstavami v makedonskem jeziku.

Kot najaktivnejši članci dramske sekcije sta se posebej izkazali Sonja Cekova Stojanoska in Vesna Kržovska.

Literarna sekcija svoje delovanje predstavlja z literarnimi večeri, branjem in recitacijami poezije, razpravami ob okroglih mizah in predavanji na določeno tematsko področje, ki so sestavni del projekta **Prešernovo oro**. Kot prvega z največjim številom predavanj je potrebno izpostaviti prof. dr. Dragija Stefanijo. Doc. dr. Namita Subiotta je poleg predavanj vodila največje število literarnih večerov in okroglih miz, na katerih smo gostili številne makedonske in slovenske literate in pesnike, med njimi: Kira Doneva, dr. Vasilija Tocinovskega, Jovico Ivanovski, Elizaveto Bakovska, Vladimirja Martinovskega, Nežo Maurer, Agato Trojar in številne drugi.

Ideja o rednih likovnih razstavah makedonskih, slovenskih in drugih likovnikov je nastala že na samem začetku delovanja društva. Prvo razstavo smo organizi-

Svečana otvoritev likovne razstave

rali v domu kulture Stražišče oz. Šmartinski dom v Kranju z deli akademskega slikarja doc. mag. Bogeta Dimovskega in likovnega umetnika Izidorja Jalovca.

Od takrat naprej vse do leta 2005 smo organizirali po eno razstavo letno v sklopu prireditve Dnevi sv. Cirila in Metoda oz. tedna makedonske kulture v Kranju, vse do izgradnje likovne galerije v Makedonskem kulturnem centru sv. Ciril in Metod, Savska 34 v Kranju. Novi galerijski prostori so nam omogočili postavitev razstav večjega obsega z večjim številom umetniških del, kot v prejšnjem obdobju. Strokovno vodenje in pripravo likovnih kritik je prevzel doc. mag. Boge Dimovski od prejšnje voditeljice te dejavnosti, likovne kritičarke,

Nogometna sekcija

Maruše Avguštin. Število razstav se je povečalo na 6–7 razstav letno. Galerijsko dejavnost **likovne sekcije** predstavljamo v projektu **Likovna multilateral**.

Športna sekcija je najbolj aktivna na področju nogometa in šaha. Turnirja v malem nogometu in šahu sta sestavni

Ob otvoritvi razstave

del projekta **Dnevi sv. Cirila in Metoda**. Nogometna ekipa je nastopala na številnih turnirjih v organizaciji drugih sorodnih športnih in kulturnih društev. Številna priznanja in pokali, ki krasijo vitrine našega društva, pričajo o njihovih uspehih.

Nekaj let po ustanovitvi društva smo formirali še **sekcijo za informiranje**.

Rezultati delovanja te sekcije so izid 17 številčk revije **Naše sonce**. Kot uredniki dosedanjih izdaj revije so se podpisali: Zoran Prodanski, Miladin Mladenov in Igor Zahariev. Ena ključnih nalog te sekcije je, da smo postavili in da vzdržujemo spletne strani društva: www.mkc-kranj.si in www.mkd-kim.si, kjer predstavljamo aktivno delovanje društva.

V sklopu društva deluje tudi **fotografska sekcija**, ki jo vodi Daniel Atanasov. Njegove fotografije so del večjega števila fotoalbumov, ki so predstavljeni na naših spletnih straneh.

Kulinarična sekcija skrbi za predstavitev makedonske kulinarike, ki je sestavni del številnih prireditev, ki jih organizira naše društvo.

Poleg projektov, ki smo jih omenili in opisali (Prešernovo oro, Likovna multilateral, Dnevi sv. Cirila in Metoda), so še drugi projekti. Te realizira naše društvo vsako leto, kot sta **Etno-folk** in **Informacijski center – Naše sonce**. V društvu smo realizirali do sedaj enkratni projekt **Monografija – 20 let uspešnega delova-**

Otroška folklorna skupina

nja MKD sv. Ciril in Metod in dve **Likovni koloniji** v letih 2013 in 2014.

Prešernovo oro izvajamo med mejnima terminoma od dneva slovenskega kulturnega praznika 8. februarja (Prešernov dan) in občinskim praznikom mesta Kranj (3. decembra) ob rojstnem dnevu Franceta Prešerna. Projekt izvajamo pod sloganom *slika-pesem-poezija*, ki ga sestavljajo otvoritev likovne razstave, branje poezije s predstavitvijo avtorjev in glasbeni nastopi vokalistov in instrumentalnih skupin.

Od ustanovitve do danes je Makedonsko kulturno društvo sv. Ciril in Metod organiziralo več kot 50 samostojnih razstav, predvsem akademskih likovnih umetnikov iz Slovenije, Makedonije in

Literarni večer

Svečana otvoritev likovne razstave

drugih držav Zahodnega Balkana. Otvoritve likovnih razstav v sklopu projektov **Likovna multilateral** so obogatili kakovostni kulturni programi številnih pevskih zborov, glasbenih, folklornih in recitatorskih skupin ter drugi.

Dnevi makedonske kulture v Kranju oz. **Dnevi sv. Cirila in Metoda**, ki jih organiziramo v spomin vseslovanskima učiteljema, solunskima bratoma sv. Cirilu in Metodu, so največji in tradicionalen kulturni dogodek Makedonskega kulturnega društva sv. Ciril in Metod iz Kranja. Vsakoletni projekt izvajamo v zadnjem tednu meseca maja, ki sovpada z dnem ustanovitve društva in praznikom svetnikov z bogatim programom kulturnih dogodkov. V teh dneh so obiskovalci deležni otvoritve likovne razstave, ogleda gledališke predstave, celovečernega koncerta folklornih in zborovskih nastopov makedonskih kulturnih društev iz cele Slovenije, navijanja na turnirju v malem nogometu in hitropoteznega šaha ter ogleda makedonskih filmov.

15. *Etno-folk*

Folklorni **Etno-folk** festival v Kranju organiziramo od leta 1999, v začetku v Domu kulture na Primskovem pri Kranju, po izgradnji oz. obnovi Makedonskega kulturnega centra leta 2005 pa v prostorih društva ter zadnja tri leta v Letnem gledališču Khislstein v centru Kranja. Etno-folk festival z mednarodno udeležbo, predvsem iz držav Zahodnega Balkana je ena največjih folklornih prireditev v organizaciji ljubiteljskega kulturnega društva v Sloveniji.

Informacijski center – Naše sonce je projekt, ki omogoča našim članom in simpatizerjem s pomočjo spletnih strani, da se seznanijo z aktualnimi dogodki

Otroška folklorna skupina

Del folklorne skupine

Prešernovo oro, Kranj 2014

in se medsebojno informirajo na razmeroma enostaven način. Vse aktivnosti društva dokumentiramo in postavljamo na naših spletnih straneh kot tekstovne datoteke, fotografije in video posnetke ter objavljamo v reviji **Naše sonce** tudi v tiskani obliki. V zadnjih nekaj letih tiskamo po dve številki revije letno.

Vse dogodke in aktivnosti sekcij ter projekte društva, ki smo jih navedli, v največjem obsegu izvajamo v Makedonskem kulturnem centru na lokaciji nekdanje tekstilne tovarne Intex v Kranju, ki smo ga obnovili z več deset tisočimi urami prostovoljnega dela in s prispevki naših članov ter simpatizerjev in donacij nam naklonjenih organizacij. Vsem v zahvalo so postavljene spominske table v Makedonskem kulturnem centru v Kranju.

Pomembni predstavniki političnega in družbenega življenja v Sloveniji in Makedoniji so se udeležili številnih prireditev v organizaciji društva. Med njimi izpos-

taujemo; g. Nikola Poposkega, ministra za zunanje zadeve Republike Makedonije, njihovo ekselencijo; g. Ilijaza Sabriuja, g. Samoila Filipovskega, g. Igorja Popova, vsi so ambasadorji Republike Makedonije v Sloveniji, g. Janeza Bohoriča, častnega konzula Republike Makedonije v Sloveniji, župana MO Kranj; Damjana Perneja in Mohorja Bogataja ter številne druge.

Delovanje društva so večkrat predstavili v oddajah RTV Slovenija, Gorenjska televizija, Radio Kranj, Radio Sora ter prispevkih, objavljenih v Gorenjskem glasu.

Minister Poposki ob otvoritvi 20. Dnevo Sv. Cirila in Metoda

Donatorji - prejemniki plaket ob 20. obletnici društva

O uspešnem delovanju društva in njegovih članov pričajo številna prejeta priznanja, kot so: Velika plaketa Mestne občine Kranj za leto 2010 dr. Iliju Dimitrievski, med drugim za uspešno vodenje Makedonskega kulturnega društva sv. Ciril in Metod Kranj; Nagrada Mestne občine Kranj za leto 2012, za 20 letno uspešno delovanje Makedonskega kulturnega društva sv. Ciril in Metod Kranj; Odlikovanje predsednika Republike Makedonije, Đorge Ivanova v letu 2013 Makedonskemu kulturnemu društvu sv. Ciril in Metod Kranj za afirmiranje Republike Makedonije v svetu in druga.

Z aktivnim delovanjem Makedonskega kulturnega društva sv. Ciril in Metod

Odlikovanje Predsednika Republike Makedonije
Kranj se makedonska kulturna skupnost vključuje v kulturne dogodke v prostoru bivanja, ki ga bogati s svojimi dosežki in karakteristikami bogate makedonske kulturne tradicije. Društvo je v svojem dolgoletnem obstoju vzpostavilo pogoje za uspešno sodelovanje s sorodnimi društvi v matični državi Makedoniji in krepí mostove sodelovanja s Slovenijo in drugimi državami v Evropi. Rezultat uspešnega delovanja društva so številna priznanja in nagrade ter vabila za udeležbo na kakovostnih prireditvah in festivalih. Društvo aktivno sodeluje pri kreiranju kulturnih dogodkov v Mestni občini Kranj in prispeva k bogatenju ponudbe ter kulturni raznolikosti mesta Kranj.

Nagrada MO Kranj

MKD Biljana, Maribor

Delujemo in sodelujemo s sorodnimi društvi v mestu, evropski prestolnici kulture 2012.

Multikulturno sodelovanje kot preplet nešteti enakovrednih kultur, kjer so ples, razstava, likovno izražanje ali koncert glasbe popolnoma enako pomembni za celovitost »duhovne« ponudbe določenega prostora. Naš cilj je doseči dialog, razumevanje in strpnost med večino in manjšino. Sočasno ohraniti identiteto makedonske skupnosti in predstaviti naše posebnosti, navade, običaje, zgodovino širšemu slovenskemu prostoru ter predstaviti sožitje v mariborskem multikulturnem prostoru. Makedonsko kulturno društvo Biljana je bilo ustanovljeno 31. januarja 1993 v Mariboru. MKD se je v začetku leta 1993 vključilo v kulturno življenje z ostalimi slovenskimi kulturnimi društvi ter z društvi iz prejšnjih jugoslovanskih republik v Mariboru in v Sloveniji. Začetne kulturne aktivnosti so bile na področju folklorne, ko je bila ustanovljena folklorna skupina Biljana. Ta je začela plesati makedonske plese iz različnih območij, posebno iz vardarskega, srednjega in vzhodnega dela Republike Makedonije kakor tudi slovenske plese.

Makedonsko kulturno društvo »Biljana« iz Maribora od leta 1993 naprej vsako leto organizira slovesnosti ob državnih in cerkvenih praznikih. Člane

MKD in ljubitelje makedonske glasbe obvešča po pošti z vabili in oglasi v časopisu Večer. V zadnjih letih tudi po spletnih straneh društva. Prav tako je naše društvo v letu 1995 predstavilo slovensko in makedonsko folkloro na mednarodnih kulturnih Ilindenskih dnevih v Bitoli, Republike Makedonije. Pri teh nastopih je doseglo vrhunske rezultate in dobilo priznanja ter pokale od organizatorja in Ministrstva za kulturo Republike Makedonije.

Naša folklorna skupina je nastopila v Zvezni Republiki Nemčiji in predstavila slovensko in makedonsko folkloro na dnevih makedonsko kulturnih društev iz zahodnoevropskih držav.

V letih 2008, 2009 in 2010 so nas povabili k sodelovanju v okviru Mednarodnega festivala Lent, kjer smo izvedli tri celovečerne koncerte. Na koncertih so sodelovale tudi folklorne skupine drugih makedonskih društev v Sloveniji.

V našo folkloro se vključujejo novi člani oziroma otroci makedonskih staršev in otroci iz zakonskih zvez različnih narodnosti ter uspešno nastopajo na vseh pri-

Folkloristke iz MKD Biljana Maribor

Vaje makedonske folklore

reditvah ob državnih praznikih v Sloveniji.

Makedonsko kulturno društvo »BILJANA« uspešno sodeluje z Zvezo MKD v Ljubljani, Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije, Oddelkom za kulturo Mestne občine Maribor, ZKD Maribor, UE Maribor in ostalimi kulturnimi društvi v Mariboru in širši okolici. Naša folklorna skupina je nastopala v času slovenskega kulturnega praznika – Prešernovi dnevi v Mariboru.

V letu 2004 smo ustanovili vokalno skupino, ki pridno nadaljuje nastope tudi v današnjih dneh.

Naše društvo so do sedaj vodile osebe,

Pevska skupina Biljana iz Maribora na regionalni prireditvi v Lenartu

ki jim ni bilo težko žrtvovati svoj prosti čas:

Boban Pijanmanov, ki je na tej funkciji šesto leto,

Aleksandar Kuzmanovski, 4 leta,

Venko Dimov, 8 let,

in ostali, ki so imeli mandat, manjši od dveh let:

Alen Dimitrušev,

Trajko Barbutovski.

Ob obisku ministrice za kulturo Republike Makedonije

Zaslужni člani MKD Biljana Maribor:

Milan Petrovski,

Krume Ančevski,

Pero Sokolov,

Kiril Nikolov

Pripravil: Boban Pijanmanov

Dogajanje društvenega življenja lahko spremljate na spletni strani društva: www.mkd-biljana.si.

MKD Ilinden, Jesenice

Makedonsko kulturno umetniško društvo so ustanovili leta 1993. Društvo goji makedonsko kulturno tradicijo, organizira razstave, goji makedonsko folkloro in makedonsko ljudsko glasbo na tradicionalnih makedonskih ljudskih glasbilih, kot so tapan (boben), gajde (dude), tamburica, kaval (piščal) ... Ta vrst glasbe se danes vse redkeje pojavlja tudi v naši domovini, Makedoniji. V okviru društva deluje Etno glasbena skupina, otroška, mladinska in folklorna skupina starejše generacije ter športna sekcija in planinska sekcija. Društvo šteje 120 članov, od teh je ena četrtina mlajših od 20 let. Od ustanovitve do danes smo imeli okoli 400 nastopov po Sloveniji, Avstriji, Makedoniji, ... Za 20-letno delovanje društva smo prejeli plaketo župana občine Jesenice.

Ustanovni člani MKD "Ilinden"Jesenice

MKD "Ilinden" Jesenice so ustanovili na občnem zboru dne 18. 4. 1993 v kulturnem domu na slovenskem Javorniku. V skupini, ki so ustanovili društvo, so bili: Ljubomir Veljkovski, po poreklu iz Kratova, Gjorgi Vučkovski iz vasi Mitrašinci-Berovsko, Todosija Lazarov iz vasi Polaki-Kočansko, Sande Angelov iz vasi Jastrebnik-Kočansko, Ilčo Stefanov iz vasi Ruljak-Štipsko, Risto Cvetkov iz vasi Štuka-Strumičko, Lazo Stefanov iz vasi Sokolarci-Kočansko, Vlado Velkov iz vasi Podlog-Kočansko, Ivan Gocevski iz vasi Zvegor-

Delčevsko, Fidančo Arsov iz vasi Vidovište-Kočansko in Mite Levkov iz vasi Leški-Kočansko.

Vodilni organi MKD Ilinden Jesenice

Za prvega predsednika makedonskega kulturnega društva Ilinden z Jesenic so izbrali Ljubomirja Veljkovskega, za podpredsednika Gjorgija Vučkovskega, za tajnika Todosija Lazarov, blagajnik pa je postal Fidančo Arsov.

Pred predsedstvom in predsednikom MKD Ilinden je bilo kompleksno in težko delo. Potrebno je bilo sprejemanje statuta društva, ustanavljanje ostalih organov in teles ter vlaganje iniciative za njegovo registracijo v občini Jesenice.

Tako je pod redno številko 176/93 od 2. junija 1993 v registru pri Sekretariatu za notranje zadeve občine Jesenice MKD "Ilinden" zapisano kot praven subjekt, ki obstaja in deluje v okvirih ostalih društev v občini.

LJUBOMIR VELJKOVSKI PRVI PREDSEDNIK MKD "ILINDEN"

Z registriranjem društva Ilinden in z izborom njegovih organov se je začelo tudi delovanje Veljkovskega v tem društvu. Od 18. aprila 1993 je bil predsednik društva Ilinden.

Ljubomir Veljkovski je v obdobju med leti 1992 in 1997 ter 1999 in 2005 pustil trajen pečat v delovanju društva. Leta 1995 je organiziral mladinsko in otroško folklorno skupino. Veljkovski je organizi-

ral akcijo za izdelavo prvih narodnih noš za člane folklorne skupine. Material je nabavil g. Bojan Jovev v Domžalah, izdelala pa jih je naša članica Snežana Gocevska.

Na podlagi statističnih podatkov nastopov, katere je natančno vodil predsednik društva Veljkovski, je bilo v obdobju njegovega mandata registriranih čez 85 nastopov v več mestih po Sloveniji: v Ljubljani, Kranju, Mariboru, Celju, Novi Gorici, Kopru in na Jesenicah. Prav tako je v tem obdobju omembe vreden nastop v Biblingenu v Nemčiji, 6. maja 2000, pa tudi gostovanje pri folklornem ansamblu Ljupčo Santov iz Orizarov, Kočansko ter nastop na manifestaciji Dnevov riža 8. oktobra 2004. Med tem časom, leta 2001, je društvo dobilo tudi svoje prostore za delovanje.

Veljkovski je bil tudi organizator in sodelavec pri izdaji 6 števil informativnega društva Detelinka (Detelica) sodeloval pa je tudi pri delovanju članov folklorne in glasbene sekcije ter njihovih nastopov.

SLOBODAN DEJANOV – DRUGI PREDSEDNIK DRUŠTVA (1997–1999)

Novo predsedstvo, ki so ga sestavljali sami mladi ljudje z novimi idejami, je bila možnost za večjo spremembo nekaterih zastarelih stereotipov v delovanju društva, vse s ciljem dosega bolj uspešnega dela. V času, ko je bil gospod Dejanov predsednik društva, je zelo dobro

delovala šola makedonskega jezika, ki jo je vodil učitelj Zekirija Šainoski, obiskovalo pa jo je 15 učencev.

21. februarja so izdali tudi prvo številko časopisa MKD Ilinden z Jesenic v obliki informatorja z naslovom Detelinka (Deteljica). Časopis Detelinka je izhajal občasno. V naslednjih letih, od februarja 1998 pa vse do marca 2004, je skupno izšlo 8 števil. Urednika časopisa sta bila Robert Zlatanov in Slobodan Dejanov.

BORČO LAZOV – PREDSEDNIK DRUŠTVA (2005–2011)

Leta 2005 so izvolili trikrat zapored Borča Lazova za predsednika društva. V tem času, ko je gospod Lazov prevzel vodenje društva, je bila prioriteta večanje števila članov društva, njihovo organiziranje v sekcijah, pa tudi nastopi na svečanostih, koncertih, festivalih, ... Delovanje društva je bilo organizirano prek programov in projektov, kot je nadaljevanje Etno glasbene šole. Poleg tega smo v delovanje in organizacijo društva vnesli tudi druge novosti: obnova stare folklorne skupine, ustanovitev otroške folklorne skupine, nabavo tehnične opreme za potrebe društva, prvič realizirali projekt »Folklorni dnevi«, nadaljevali z izdajo časopisa Detelinka, nabavili nove noše, izdali monografijo 15 let Ilinden, ...

PERO KOSTADINOV (2011–2013)

G. Kostadinov je nadaljeval delo prejšnjih predsednikov:

- izdajanje štirih številčk časopisa Dete-linka,
- otroška, mladinska, starejša folklorna skupina in Etno glasbena skupina so nastopali po celi Sloveniji, Makedoniji in Avstriji,
- uspešna izvedba nogometnega turnirja,
- realizirali smo projekte Etno glasbena šola in Folklorni dnevi,
- leta 2011 in 2012 smo nastopili na mednarodnem festivalu Dnevi riža Kočani Makedonija (tudi v krajih Kamenica, Zrnovci, Štip, Obleshevo).

BORČO LAZOV – AKTUALEN PREDSEDNIK DRUŠTVA

Spet izvoljeni predsednik društva je takoj začel z organizacijo 20 let obstoja društva.

V sklopu praznovanja 20 let delovanja društva smo:

- podelili priznanja zaslužnim osebam in društvom,
- organizirali koncert makedonskih folklornih skupin in folklornih skupin drugih narodnosti,
- praznovanje smo končali v začetku novembra s koncertom Etno glasbene skupine Ilinden,
- nastopali smo tudi na turneji po Makedoniji.

Folklorna skupina Seniorji

SEKCIJE MKD ILINDEN

ZAČETEK FOLKLORNE SEKCIJE

Prvi nastop prve folklorne skupine je bil leta 1994, sestavljen iz starejših članov folkloristov. Skupina je delovala pod strokovnim vodstvom Lazota Stefanovega. Skupina je odplesala šopsko oro, Eleno mome oro, cigančico, na tripati. Glasbeniki so bili Ljubomir Veljkovski (dude), Mite Levkov (boben) in Metodi Serafimov (dude).

Septembra leta 1995 se je iz mladih članov društva formirala mladinska in otroška folklorna skupina, ki je svoje prve treninge imela v dvorani Partizan na Koroški Beli. Leta 1996 so bile končane tudi narodne noše, v katerih so se otroci

Folklorna skupina Juniorji

prvič predstavili ob praznovanju velike noči v Izoli. Folklorne skupine so imeli letno od 15–20 nastopov v večjih mestih Slovenije, kot so Kranj, Ljubljana, Maribor, Izola, Koper, ... Nastopali pa so tudi v Avstriji in Makedoniji.

ETNO GLASBENA SKUPINA ILINDEN

Na začetku je bila Etno glasbena skupina sestavljena iz dveh članov: Veljkovskega Ljubomirja (dude) in Miteja Levkova (boben). Prvi nastop so imeli 1994 na praznovanju velike noči. Skupini so se nato pridružili Simo Stojčev (piščal), Mitko Ivanov (piščal), Metodi Zlatkov (tamburica) in na koncu še Filipo Damjanov, ki igra skoraj na vse prej omenjene instrumente. Etno glasbena skupina je v letu 2008 izdala dve zgoščenki makedonskih ljudskih plesov. Filipo Damjanov je bil tudi dobitnik prestižne nagrade Dude Pece Atanasovski na mednarodnem festivalu v Prilepu.

RAZSTAVE

MKD Ilinden z Jesenic je 17. avgusta 1996 organiziralo razstavo narodnih noš

Etno glasbena skupina

in narodnih instrumentov. V prvem delu izložbe so postavili na ogled nekaj kompletov narodnih noš: krivopalansko žensko in ovčepolsko moško ter žensko nošo, kot tudi druge posebne dele opreme in noš. V drugem delu pa so prikazali naslednje narodne glasbene instrumente: boben, dude, gosli (kemane), dvojanko in duduče (piščal). Razstavo je dopolnjevalo tudi nekoliko predmetov, izdelanih iz gline, pa tudi etnološki predmeti z umetniško vrednostjo.

Od leta 1996 smo organizirali vsaj eno razstavo letno. Bolj zanimive so razstave slik našega slikarja Cvetka Peltekovskega iz Kopra, del Eme Soleve Vardjan in drugih. Posebej je potrebno izpostaviti razstavo narodnih noš ročnih del in instrumentov kot del projekta Folklorni dnevi 2005. Razstavo je odprl Ljuben Dimkaroski, a v kulturnem programu so nastopili člani folklornega ansambla Ljupčo Santov iz Kočanov.

Folklorna skupina Seniorji

Nogometna sekcija MKD Ilinden

ŠPORTNO ŽIVLJENJE MAKEDONCEV NA JESENICAH

S samim prihodom na delo in življenje v Slovenijo je veliko število Makedoncev, ki so se že v domovini ukvarjali s športom, nadaljevalo s svojimi aktivnostmi tudi v novi sredini. Igrali smo mali nogomet, košarko, a v tej novi sredini so bili sestavni del vikendov in praznikov tudi izleti in planinarjenje. Ravno od tu izhaja potreba po športno organiziranem

Nogometna sekcija, udeležba na turnir

življenju Makedoncev na Jesenicah. Najprej smo ustanovili nogometni klub, ki je bil registriran leta 1983 kot NK Ilinden 83 Jesenice. Ekipa je sestavljala dvajset nogometašev, ki so svoje tekmovanje začeli v Radovljiški ligi, nato pa je NK Ilinden postal tudi član takratne Medobčinske nogometne skupnosti Gorenjske iz Kranja. Do sedaj je klub dosegel dobre rezultate, osvojil veliko pokalov, nagrad in priznanj.

ŠAH

Športno življenje članov MKD Ilinden z Jesenic se kaže tudi s tekmovanji v šahu, ki jih nekajkrat na leto tradicionalno organizirajo. Tekmovanja organizirajo ob praznovanju nekega verskega praznika, pomembnih mejnikov makedonske zgodovine, pa tudi tekmovanja v okviru začrtanih projektov makedonskih društev iz več slovenskih mest.

PLANINARJENJE

Planinarjenje kot šport je tako rekoč pristen pri vseh članih društva z Jesenic. Stalno planinarimo po nižjih ali višjih vrhovih Alp. Skupne fotografije z osvajanja vrhov ali pa izlet v planinskih domovih so vsekakor zadosten dokaz njihove ljubezni do planin in planinarjenja kot športa in rekreacije.

MKD Vatroslav Oblak, Celje

USTANOVITEV IN DELOVANJE DRUŠTVA »VATROSLAV OBLAK« – CELJE

Sedež društva: Gregorčičeva cesta št. 6 – v prostorih JSKD območne enote Celje.

Predsednik društva: Vlado Gavriloski, univ. dipl. inž. rud.

Aktivni člani društva: 73.

Dejavnosti društva: društvo deluje skladno s predvidenimi dejavnostmi v Statutu društva

Ustanovitev društva

Pobudniki ustanovitve so bili: Nikola Trajkovski, Boris Aleksovski, Lazar Jovanovski, Cvetan Kostadinov, Jordan Kitinovski, Anka Ristova – Bukovec, Ljubčo Todosovski, Ivan Torov, Boris Petrovski.

Ustanovni zbor: 18. aprila 1992 v Celju.

Ime kluba: Makedonski kulturni klub »Vatroslav Oblak«.

Predlagatelj imena: dr. prof. Dragi Stefanija.

Preimenovanje kluba: 6. november 1993 na občem zboru v Celju je bilo ime **Makedonski kulturni klub "Vatroslav Oblak"** skladno z Zakonom o društvih spremenjeno v **Makedonsko Kulturno Društvo "Vatroslav Oblak"**. Sprejeli so Statut društva. Dopolnila statuta so bila sprejeta na **Občem zboru v Celju** dne, 7. junija 1997.

Registracija društva: Vpis društva v Register društev so opravili 2. marca 1994. Ponovni vpis je bil opravljen po spremembi statuta 7. oktobra 1997.

Dosedanji predsedniki in aktivnejši člani društva:

Kole Trajkovski, predsednik društva v obdobju od leta 1992 do leto 1994 in od leta 2009 opravlja delo blagajnika društva,

Vlado Gavriloski, predsednik društva v obdobjih od leta 1994 do leta 1997, od 1999 do 2005 in od 2009. leta naprej,

Anka Ristova – Bukovec, predsednica društva v obdobju od leta 1997 do leta 1999,

Cane Cvetanoski, predsednik društva v obdobju od leta 2005 do leta 2007, od leta 2009 do leta 2011 pa je opravljal delo podpredsednika društva,

Ivan Torov, predsednik društva od leta 2007 do leta 2009, od leta 2011 opravlja delo podpredsednika društva.

Jože Hermen, od leta 1997 do leta 2009 je opravljal delo sekretarja društva,

Filip Filipov, od leta 2010 opravlja delo sekretarja društva.

Splošno

Makedonci v celjski regij smo formirali društvo z imenom Vatroslav Oblak leta 1992, v letu 1993 pa je bilo društvo registrirano. Na začetku je v društvu delovalo 128 članov, ki so se redno udeleževali in sodelovali pri raznih dejavnostih in na

prireditvah. Danes se je to število prepolovilo, kljub temu je ob različnih prireditvah, ki jih načrtujemo, obisk dosti večji. To nam daje upanje, da mora društvo delovati naprej s ciljem, da se ohrani makedonska kultura in se prenese na mlajše generacije, ki bodo glavni nosilci pri nadaljnjem delu društva.

Največja težava pri uresničevanju določenih programskih ciljev je v tem, da so naši člani s širšega celjskega območja: Celje, Velenje, Rogaška Slatina, Šentjur, Slovenske Konjice, Ptuj in drugih mest. In prav ta oddaljenost predstavlja največjo težavo pri uresničevanju kulturnih dejavnosti.

Izvršni odbor, nadzorni odbor in častno razsodišče so konstituirani skladno z Zakonom o društvih.

Delovanje društva

Delo društva je bilo vedno usmerjeno k realizaciji letnih planov, sprejetih na rednih skupščinah društva. Žal določenih programskih ciljev nismo mogli uresničiti predvsem zaradi slabih finančnih zmožnostih društva. Kljub temu mislimo, da kot društvo dobro delujemo in smo potrebni sredini, v kateri živimo, predvsem zaradi Makedoncev, ki živijo v celjski regiji in njihovih prijateljev slovenske in drugih narodnosti, ki so redni gostje na naših prireditvah in srečanjih.

Društvo nima svojih KU sekcij. Kljub večkratnim poskusom društvo ne razpolaga s sredstvi za pokrivanje stroškov vaditel-

jev in prevoza. Kulturno umetniške prireditve organizira s povabljenimi izvajalci drugih MKD-ev v Sloveniji. Cilj društva je obojestransko spoznavanje kultur obeh narodnosti tako slovenske kot makedonske. Pomembni dosežki so posamezni programi, ki so vezani na stalne letne prireditve.

»Vasilica«

Praznovanje makedonskega verskega praznika »Vasilica« je vsakoletna prireditev in je namenjena srečanju in druženju članov našega društva, članov drugih MKD-ev v Sloveniji, simpatizerjev društva in povabljenih gostov.

Cilj tega projekta je nadaljevanje večletne tradicije srečevanja in druženja obiskovalcev makedonske in tudi slovenske narodnosti. Prireditev vedno poteka z uradnim delom in se nadaljuje z druženjem ob etno glasbi in plesu.

Zasnova prireditve temelji na večletnem izvajanju z vmesnimi dopolnitvami in izboljšavami. Vsebinsko je prilagojena zahtevam članstva in ciljem ohranjanja kulturnega izročila. Kulturni razvoj je dvostranski. Člani makedonske narodnosti ohranijo in obnavljajo kulturno blago, mlajši pa razširjajo obzorja. Obiskovalci slovenske ali druge narodnosti pa se seznanjajo s kulturnimi dosežki sobivalcev.

»Đurđovden«

Prireditev je namenjena članom vseh makedonskih kulturnih društev v Sloveniji. Cilj prireditve je ohranjanje makedonske kulture, jezika, tradicij in običajev ter prenašanje le teh na mlajši rod. Projekt vsebuje likovno kolonijo mladih, recitacije mlajših in starejših članov.

Prireditev pripravljamo tradicionalno že več let ob makedonskem prazniku »Đurđovden«, ki je po stari slovanski mitologiji praznik pomladi.

Projekt skozi leta zблиžuje člane društva, ohranja tradicijo, kulturo in jezik. Z organiziranjem likovne kolonije mladih in recitiranjem predvsem makedonske pa tudi slovenske poezije skušamo pritegniti in aktivno vključiti čim več mladih. Ohranjanje in prenašanje makedonske kulture in jezika na mlajše rodove pa je tudi eden od ciljev prireditev.

»Likovne razstave«

Društvo je sodelovalo pri organizaciji več likovnih razstav naših članov.

Goce Kalajdžiski je bil akademski slikar, ki je velik del svojega življenja deloval v Sloveniji, v Šentjurju. Bil je med ustanovitelji društva. Retrospektivno razstavo so postavili v Šentjurju v spomin slikarju in njegovemu velikemu doprinosu slovenski in makedonski kulturi.

Alimpije Košarkoski je razstavljal ikone v Galeriji likovnih del mladih v Celju in v

prostorih MKD sv. Cirila in Metoda v Kranju.

Spoznajmo Slovenijo

Že pred leti so organi društva sprejeli in potrdili projekt spoznavanja Slovenije. Vsebinsko zajema ogled kulturno zgodovinskih objektov in znamenitosti posameznih pokrajin. Ta kulturna prireditev je že kot stalnica letnega programa. Člani se s predvidenimi in načrtovanimi ogledi posameznih krajev in znamenitosti Slovenije geografsko in kulturološko izobražujejo.

Financiranje društva

Finančna sredstva za delovanje društva in realizacijo predvidenih letnih planov društvo dobiva na osnovi prijavljenih projektov od Mestne občine Celje – oddelek za družbene dejavnosti in JSKD RS za kulturne dejavnosti, sponzorjev in članarine članov.

Nekaj utrinkov z naših vsakoletnih izletov po Sloveniji:

Obisk Študijske knjižnice v Ravnah na Koroškem

Ob izviru Soče

Makedonski večer - kulinarika

Na Gorenjskem

Makedonski večer - narodno bogastvo in ikone

Makedonski večer, Celje 2013 Kulturni program

Makedonski večer, predsednik društva

Priložnostna razstava ikon Alimpija Košarkoskega ob prazniku Đurđovden na Gozdniku

Vsakoletni piknik na Gozdniku

Vsakoletni piknik na Gozdniku

O nas so zapisali v Celjskem tedniku:

Prejšnjo soboto, 13.januarja so člani MKD »Vatroslav Oblak« iz Celja za svoje člane ter njihove družinske člane, prijatelje in povab-

ljene ponovno pripravili tradicionalno slavljenje »Vasilice«, to je makedonskega pravo-slavnega Novega leta, ki ga že 16 let zapored pripravijo v hotelu v Žalcu. Leta 1994 so se namreč prvič zbrali v manjšem številu, prireditve pa je pridobila sloves in danes se je udeležujejo tako člani društva kot tudi njihovi simpatizerji, prijatelji, predstavniki nekaterih drugih makedonskih kulturnih društev v Sloveniji in vabljeni gostje, med njimi jih redno obišče tudi predstavnik makedonskega veleposlaništva pri nas. Tako je bil tudi to pot slavnostni gost Blagojče Krtstanoski, svetovalec na Veleposlaništvu Republike Makedonije v Sloveniji, s soprogo, ki je tudi nagovoril prisotne ter jim zaželel vse najboljše v letošnjem letu. Srečanja se je udeležilo okoli 100 udeležencev, ki so se ob zvokih ansambla »Biser« iz Ohrida z enima popularnejših pevk narodnih pesmi Suzano Spasovsko in Danijelo Temelkosko zavrteli v makedonskem kolu, se povесelili ter se v veselem in prijateljskem ozračju družili še pozno v noč.

Makedonsko kulturno društvo »Vatroslav Oblak« Celje ima okoli 60 rednih članov, med njimi je tudi precej članov slovenske narodnosti, saj priseljenci iz Makedonije praviloma živijo v mešanih zakonih, njihovo članstvo pa je iz širše celjske regije. Kot nam je povedal predsednik društva Vlado Gavriloski iz Velenja, bodo konec februarja v društvu pripravili redni letni občni zbor, v začetku maja meseca pa na lovskem domu na Gozdniku tradicionalno prireditve »Đurđevden« (Jurjevo), ki ga po julijanskem koledarju praznujejo maja meseca.

ŽIVKO BEŠKOVNIK - JSKD CELJE

MKD Ohridski biseri, Nova Gorica

Po razpadu skupne države in zaradi velike oddaljenosti od matične države je bilo na pobudo in željo priseljencev iz Makedonije leta 1999 ustanovljeno makedonsko kulturno društvo »Ohridski biseri« Nova Gorica.

Po ustanovitvi in registraciji društva prek Zveze makedonskih kulturnih društev Slovenije so izbrali njeno prvo vodstvo. Od ustanovitve društva do današnjega dne so le-tega vodili naslednji predsedniki:

Branko Mitovski: obdobje 1999–2003

Drugi z leve: Branko Mitovski s prvim predsednikom Republike Makedonije Kirom Gligorovom

Tase Lazovski: obdobje 2004–2005 in 2008–2009

Drugi z desne, Tase Lazovski

Suzana Stojkova: obdobje 2006–2007

Suzana Stojkova

Trajan Gorgijev: obdobje 2010–2011

Trajan Gorgijev

Marko Matovski: obdobje 2012–

Prvi z leve, Marko Matovski

V vseh teh letih delovanja so vsa vodstva po svojih najboljših močeh vzpodbujala člane in simpatizerje k razvoju svojih programskih načrtov ter realizaciji zastavljenih ciljev: druženje med Makedonci, predstavljanje in ohranjanje makedonskega jezika, kulture in običajev ter medkulturno sodelovanje z drugimi narodnostmi v tem delu Evrope.

Vsa ta leta so društvo zaznamovale različne aktivnosti članov in simpatizerjev društva. Ob prazniku žena so se pripadnice nežnejšega spola družile in tako navezovale medsebojne stike. Velikonočne praznike smo popestrili s prireditvijo, kjer so člani društva razstavljali tradicionalne makedonske velikonočne jedi. Ob koncu šolskega leta so dijaki – udeleženci dopolnilnega pouka makedonskega jezika zaključili leto s skupnim druženjem.

Med letom so potekale tudi različne

likovne razstave in različne športne in folklorne manifestacije. Leto pa smo zaokrožili v mesecu decembru z obeležitvijo obletnice društva.

MKD Ohridski biseri že od vsega začetka delovanja sodeluje z ostalimi makedonskimi kulturnimi društvi iz Republike Slovenije, ki so pod okriljem Zveze makedonskih kulturnih društev v Republiki Sloveniji. To sodelovanje poteka obojestransko, saj društva tako lažje premagujejo ovire. Poleg sodelovanja z društvi iz Slovenije, društvo sodeluje tudi z različnimi društvi izven slovenskih meja.

Skupno sodelovanje je že v prvih letih delovanja obrodilo sadove, saj je bil sprejet dogovor z makedonskimi društvi v Republiki Sloveniji, Zvezo makedonskih kulturnih društev in makedonsko ambasado v Republiki Sloveniji o uvedbi dopolnilnega pouka iz makedonskega

Dunaj 2013 v gosteh pri KUD Makedonka

Samostojna likovna razstava Bore Mitovski v avli Mestne občine Nova Gorica

jezika za otroke in mladostnike, rojene v Republiki Sloveniji. Dosežen dogovor sta kmalu podpisala Ministrstva za izobraževanje Republike Slovenije in Republike Makedonije. S tem se je uradno začel dopolnilni pouk v makedonskem jeziku v prostorih osnovnih šol v Republiki Sloveniji.

Dopolnilni pouk makedonskega jezika v Novi Gorici je prinesel goriškim učencem možnost učenja in spoznavanja

makedonske kulture, jezika in identitete naroda. Veliko zanimanja je bilo v vseh šolskih letih, zato je društvo doletelo čast, da vsako leto ob koncu šolskega leta prireja skupno prireditev: podelitev spričeval za vse učence iz Republike Slovenije. Sama prireditev je namenjena učencem, cilj pa je medsebojno spoznavanje in zблиževanje med učenci in starši.

Sekcije v makedonskem kulturnem društvu Ohridski biseri

Nogometna sekcija: Člani društva so nogometno sekcijo ustanovili leta 1999. V vseh letih pa do danes sekcija odlično deluje, saj se sekcije kljub menjavi generacij udeležujejo člani sekcije prav na vseh turnirjih v organizaciji različnih društev v Sloveniji in Italiji. Vsako leto v mesecu oktobru MKD Ohridski biseri organizira v Novi Gorici turnir v malem nogometu.

Sekretar Igor Bizimoski, predsednik Marko Matovski, mentor folklore Bore Mitovski - 2013

Podelitev spričeval

Šahovska sekcija: Ustanovili so jo leta 1999. V prvih desetih letih je društvo organiziralo turnirje v hitropoteznem šahu, kjer so se mojstri preizkušali v tej plemeniti igri. Nosilec organizacije je bil član društva Bore Mitovski. Turnirji so se organizirali predvsem v prostorih društva, vendar je leta 2010 z izgubo

Učenci dopolnilnega pouka iz makedonskega jezika

Kviz učencev v poznavanju Makedonije

Nogometna sekcija MKD Ohridski biseri

prostorov ugasnila tudi organizacija in sekcija.

Pevski zbor: Nastal je leta 2002, a je žal kratko trajal, saj je po enem letu delovanja in nekaj nastopih na prireditvah pevska sekcija ugasnila.

Folklorna sekcija: Prvič je bila ustanovljena leta 2002, a je trajala samo eno leto. Želja po folklori je nato nenehno rasla med člani ter tako ponovno zaživela v letu 2010.

Z vključitvijo v Zvezo kulturnih društev Nova Gorica smo dobili prostore, v katerih folkloristi nemoteno opravljajo treninge, poleg tega pa Zveza skrbi za našo prepoznavnost na tukajšnjem območju. Folklorna skupina pod vodstvom mentorja Boreta Mitovskega aktivno nasto-

Turnir v hitropoteznem šahu

pa na različnih folklornih prireditvah po Sloveniji in tujini.

Prva folklorna skupina MKD Ohridski biseri

*Celovečerni koncert v Šempetru pri Novi Gorici
skupaj s KUD Makedonka iz Dunaja - marec
2013*

Nastop Jesenice 2013

Sekcija makedonskih žena: Sekcija je bila ustanovljena leta 1999 in predstavlja veliko pomoč pri različnih organizacijah s kulinarčnimi predstavitvami. Z različnimi vodstvi do leta 2010 jo danes aktivno vodi članica Mare Srebranova.

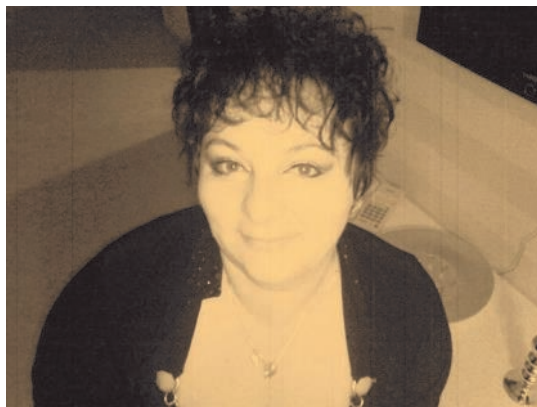
Mare Srebranova

Velikonočne jedi 2007

MKD Kočo Racin - Obala, Koper

Delovanje MKD Kočo Racin – Obala, Koper sega v daljne leto 1991, ko smo se prvič zbrali entuziasti in se želeli predstaviti lokalni skupnosti s svojo tradicijo, običaji in jezikom. Takrat še nismo bili organizirani uradno v samostojnem društvu, temveč kot kulturna sekcija ZMKD Ljubljana z imenom »Sv. Kiril i Metodija«, Koper. Sekcijo je vodil Boris Milenkovski. Leta 1995 se nas je zbralo enajst aktivnih članov iz sekcije, z željo po večji aktivnosti in organiziranosti. Tako smo se uradno prestrukturirali, preimenovali in ustanovili MKD Kočo Racin - Obala, Koper. Ustanovitelji društva so: Slavka Naumovska, Petar Naumovski, Koper, Violeta Matijević, Izola, Ivan Isovski, Koper, Dimitar Lazarevski, Koper, Cvetan Peltekovski, Koper, Milovan Čočorovski, Portorož, Vančo Šumanov, Izola, Risto Bangiev, Lucija, pokojni Jovan Tasevski, Koper, pokojni Kiro Jordanovski, Izola, ... V okviru našega društva je dve leti kot sekcija delovala skupina Pella, znana po arhaičnem petju makedonskih in slovenskih ljudskih pesmi. 22 let tradicionalno organiziramo velikonočno srečanje Makedoncev iz Slovenije, kjer se zberemo v precej velikem številu. Na ta isti dan smo imeli predstavitev makedonskih folklornih skupin iz Slovenije, tekmovanje v malem nogometu, slikarske razstave našega tukaj živečega amaterskega slikarja Cve-

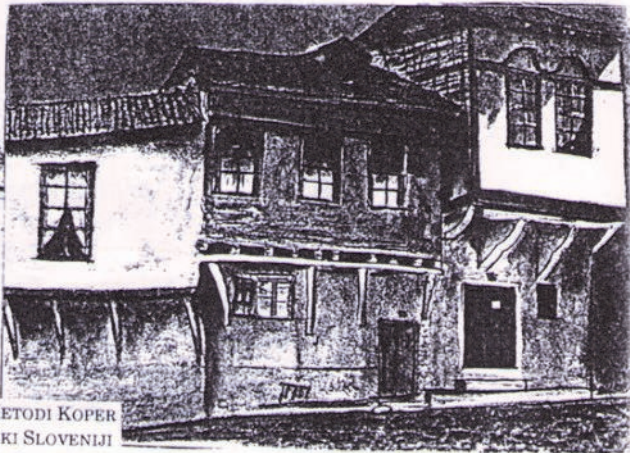
*Šesta, sedma in sedanja predsednica MKD
KOČO RACIN – OBALA, KOPER
Violeta Matijević*

ta Peltekovskega in velikonočno mašo v makedonskem jeziku. Bili smo organizatorji predbožičnih proslav v osnovnih šolah v Kopru z mladimi pevci iz Make-

*Prvi in drugi predsednik MKD KOČO RACIN –
OBALA, KOPER
Jovan Tasevski*

Vabilo na slikarsko razstavo slikarja Slavka Upevča iz Ohrida

MAKEDONSKO KULTURNO DRUŠTVO SV. KIRIL IN METODI KOPER
MAKEDONSKA PRAVOSLAVNA SKUPNOST V REPUBLIKI SLOVENIJI
JRD ZA VERSE SKUPNOSTI PRI VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE

Ujduo Vas uabimo

na stvaritev slikarske razstave akademskega slikarja Slavka Upevčeta iz Ohrida (R Makedonija): OHRIDSKE CERKVE in FRESKE, ki bo u ponedeljek, 15.4.1996, ob 19. uri u plesni duorani koprskega gledališča, Verdijeua 3.

Siete gentilmente invitati

all'inaugurazione della mostra di pittura del pittore Slavka Upevčeta di Ohrid (R Makedonija): OHRIDSKE CERKVE in FRESKE che avrà luogo lunedì 15 aprile 1996 alle ore 19 nella sala da ballo del Teatro di Capodistria.

Razstava bo odprta od 14. do 20. aprila '96 vsak dan, razen v soboto in nedeljo, od 8.00 do 15. ure.

Mostra rimarra' aperta al pubblico dal 14 al 20 aprile '96 dalle 8 alle 15.

Folklorna skupina društva

donije in organizatorji enomesečne slikarske razstave, vsestranskega umetnika Ljubena Dimkaroskega in njegovega sina Borisa iz Ljubljane, v galeriji Izola. Organizirali smo tudi srečanja ter praznovanje novega leta. Nekajkrat smo organizirali humanitarno pomoč za ljudi, ki so bili v materialni stiski, ena taka

akcija je bila namenjena tudi za Makedonijo. V teh letih delovanja smo v goste vabili slikarje, kulturnike in glasbenike iz Makedonije, kot so Slavko Upevče, Risto Durlo, skupina Boemi, ... Ker se je v zadnjih letih priselilo več družin iz Makedonije in s tem tudi več šoloobveznih otrok, smo si zadali cilje za folklorno

Nogometna sekcija društva

Del folklorne skupine društva

Nastop folklorne skupine društva

skupino. Ta je že začela z vajami in poskušamo organizirati tudi dodatne ure makedonskega pouka. Naš pereč problem v vseh teh 22 letih delovanja (kot sekcije pozneje kot društva) je prostor oz. sedež društva. Z njim bi namreč veliko pridobili.

*Tretji predsednik MKD KOČO RACIN – OBALA,
KOPER
Kosta Tosić*

*Četrty in peti predsednik MKD KOČO RACIN –
OBALA, KOPER
Dr. spec. Petar Naumovski*

*Osmi predsednik MKD KOČO RACIN – OBALA,
KOPER
Goran Likovski*

Informacijska mreža članic Zveze MKD v Republiki Sloveniji

Glede na vse večjo popularnost interneta kot novega medija z masovno ponudbo raznih storitev so bile tudi Zveza makedonskih kulturnih društev v Republiki Sloveniji in njene članice prisiljene, da sledijo razvojnim trendom in možnostih, ki jih ponuja. Na internetnem portalu Zveze makedonskih kulturnih društev v Republiki Sloveniji www.mak-slov.eu/zveza-mkd se dobijo vse informacije, novice in fotogalerije dogodkov, povezane z delovanjem Zveze in njenih članic. Podobne vsebine so postavljene na internetnih portalih članic, do katerih se pride s pomočjo spodaj navedenih povezav. Z bogato vsebino se predstavljajo internetne strani Makedonsko kul-

turno društvo sv. Ciril in Metod iz Kranja, www.mkd-kim.si, Makedonski kulturni center (MaKuC) iz Kranja, www.mkc-kranj.si, Makedonsko kulturno društvo Makedonija iz Ljubljane, www.mkdmakedonija.si in Makedonsko kulturno društvo Biljana iz Maribora, www.mkd-biljana.si. Na postavljenem forumu izmenjavajo mnenja in izkušnje Makedonci iz Slovenije in matične države Makedonije. Z razvojem socialnih mrež (Facebook in druge) tudi te služijo za dopolnitev objavljenih informacij. Množično uporabljamo tudi elektronsko pošto, tako so Makedonci v Sloveniji pravočasno obveščeni in informirani.

Pomembni dosežki in prejemniki priznanj ob 20. obletnici obstoja Zveze makedonskih kulturnih društev

O uspešnem delovanju Zveze makedonskih kulturnih društev in njenih članic pričajo številna prejeta priznanja. Naj navedemo nekaj pomembnejših:

- medalja sv. Jovana Kukuzla Ministrstva za izseljence Republike Makedonije v letu 2000 dr. Iliju Dimitrievski za kulturni napredek Makedoncev v Sloveniji,
- velika plaketa Mestne občine Kranj za leto 2010 dr. Iliju Dimitrievski, med drugim za uspešno vodenje Makedonskega kulturnega društva sv. Ciril in Metod Kranj,
- nagrada Mestne občine Kranj za leto 2012, za 20 letno uspešno delovanje Makedonskega kulturnega društva sv.

Ciril in Metod Kranj,

- odlikovanje predsednika Republike Makedonije, Đorge Ivanova v letu 2013 Makedonskemu kulturnemu društvu sv. Ciril in Metod Kranj za afirmiranje Republike Makedonije v svetu in drugi,
- plaketa župana občine Jesenic v letu 2013 Makedonskemu kulturnemu društvu Ilinden ob 20. obletnici delovanja društva.

Posamezna priznanja za nastope društev in njihovih sekcij na številnih občinskih, regijskih, državnih in mednarodnih srečanjih so posebej navedena pri predstavitvi članic Zveze Makedonskih kulturnih društev v Republiki Sloveniji.